

DOLENJSKI LI

KA KNJIŽNICA
TARCA
ITO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din. polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Stev. 42 (448)

LETO IX.

NOVO MESTO, 23. OKTOBRA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gočnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Casopišno podjetje »Slovenski poročevalec« v Ljubljani

8 SKUPNE SEJE OK ZKS IN PREDSEDSTVA OKRAJNEGA ODBORA SZDL NOVO MESTO

Socialistična zveza — organizator in vodja politične akcije na vasi

Razširjene seje okrajnega komiteja ZKS in predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze, na kateri so bili tudi predsedniki občinskih organizacij SZDL, sta se pretekli četrtek, 16. oktobra, udeležila v Novem mestu tudi ljudska poslanca našega okraja, podpredsednika izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariša Viktor Avbelj in dr. Jože Vilfan. Seja je bila namenjena predvsem tej nalogi: pregledati dolžnosti Socialistične zveze ob bližnjih volitvah združnih svetov, priprave na volitve novih vodstev v osnovnih organizacijah SZDL in uresničevanje sklepov ob uveljavljanju novih ukrepov v gospodarstvu.

Pregled dosedanjih priprav na volitve združnih svetov je podal tovariš Tone Pirca, ki je med drugim poročal, da smo do 1. oktobra dosegli v okraju 80 odstotkov jesenskega setvenega načrta. Težave so bile zaradi premajhne mehanizacije, zdaj pripravljajo naročilo za 45 traktorjev, 12 kombajnov in večje število manjših strojev. Glede volitev združnih svetov kaže, da je bilo doslej težje v tehničnih pripravah, zastopano pa je bilo politično delo, pojasnjevanje pomena teh svetov, novih organov upravljanja in združništva. V združne svete bomo v okraju izvolili 2198 združnikov in 422 delavcev v združenih skupno bo v teh organih 2620 ljudi, v upravnih odborih KZ pa razen njih še 484 članov združen, kar je skoraj 20 odstotkov združnikov, ki bodo aktivno sodelovali o uresničevanju nadaljnjega razvoja kmetijstva. Upravljanje z velikimi družbenimi sredstvi, skrb za razvoj socialističnih odnosov na vasi, za dvig pro-

izvodnje s pogodbenim sodelovanjem in odgovornost za napredek vasi — vse to so glavne naloge novih združnih svetov. To pa so hkrati tudi konkretne naloge organizacij Socialistične zveze.

Obširno analizo tov. Pirca, ki je govoril tudi o kadrih v kmetijstvu, o dosedanjih polletnih obnih zborih, o blagovnem prometu, o pomenu zadnjih ukrepov za dvig življenjske ravni in nekaterih ostalih vprašanih s področja kmetijstva ter dela organizacij SZDL,

Nova cesta bo pravočasno gotova

Predsedstvo CK Ljudske mladine Jugoslavije je izdalo obvestilo, da bodo vsa dela na avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb pravočasno zaključena. Ob zaključku del bo v Novem mestu veliko zborovanje graditeljske nove magistrale, pri katerem bodo odkrili spomenik mladinski brigadam, o katerem smo pred tedni že poročali.

so podprli člani OK ZKS, predsedstva okrajnega odbora SZDL in predstavniki občinskih organizacij SZDL s primeri s terena. Enotno je bilo mnenje, da odborniki mnogih ObLO in člani zborov proizvajalcev se ne podpirajo dovolj naporov organizacij in oblasti. Nadvse tehten pa je bil prispevek tovariša Viktorja Avbelja, podpredsednika izvršnega sveta LRS, ki je med razpravo dejal, da je v uresničevanju politike na vasi še zelo veliko slabosti in nejasnosti.

Razpravljajmo o vseh problemih vasi

Prav zaradi neenotnih stališč in nejasnosti pri uresničevanju naše kmetijske politike, je poudaril tovariš Avbelj, je treba v času, ko pripravljamo volitve združnih svetov, razpravljati tudi o celotni vasiški problematiki. Da take nejasnosti obstajajo, se vidi tudi iz poročil posameznih tovarišev, ko razpravljajo n. pr. »o razmejitev pristojnosti pri sestavljanju kandidatnih list« (Trebneje) ali pa, da naj »prepusimo samim združnikom na terenu, da se dokopajo do prave vsebine oz. da se znajdejo« (Brežice).

Ravno zategadelj in zaradi vloge, ki jo ima Socialistična zveza na vasi, pa moramo delati in sestavljati načrte, da bo SZDL na vasi zares orga-

nizator in vodja naše politične akcije. Vedeti pa mora pri tem tudi za vse naše druge ekonomske akcije, ki jih delamo, da jih bo znala pravilno pojasnjevati, podpirati in voditi.

Cepprav imamo tudi glede vloge združen in njihovih organov dostikrat še zelo nerazčiščena stališča, zelo različni ljudi in poglede v posameznih KZ, OZZ, GPZ, med strokovnjaki in v kooperaciji (kjer imamo primere, da jo vodijo veliki kmetje sebi v korist, pa spet druge primere, ki predstavljajo že resnično nove proizvodne odnose), na stanje in položaj na vasi le ni treba gledati prečno. Zelo opravičljiva zahteva in potreba pa je, da SZDL temeljito pregleda položaj na vasi ter da sode-

Kongres za otroško zaščito

Od 27. do 30. oktobra bo v Beogradu II. nacionalni kongres otroške zaščite, katerega se bo udeležilo približno 1300 delegatov. O vzgoji mladih generacij, dolžnosti komun pri oblikovanju mladega rodu, o družini in vzgajanju otrok, o nalogah šole in družbenih organizacij pri tem delu ter o nalogah književnosti, tiska, filma in radija pri vzgajanju mladine bodo prebrali vsi referatov in organizirali široko posvetovanje.

Sklepi razširjene seje okrajnega komiteja ZKS in predsedstva okrajnega odbora SZDL

1. Občinski odbori in osnovne organizacije SZDL imajo v tekočem političnem in gospodarskem gradivu zadnja časa dovolj konkretnih nalog, ki jih je treba uresničevati, predvsem pa je treba s tem gradivom dobera seznaniti vse članstvo organizacije. Izpolnjevanje teh nalog naj bo hkrati povezano z organizacijsko in številčno okrepitevijo SZDL v novomeškem okraju.
2. Pred nami so volitve združnih svetov. Dolžnost organizacij SZDL je, da se borijo za kar najboljši kadrovi sestav teh svetov iz vrst najnaprednejših kmetov, delavcev v združenih, žena in mladine. V te svete kandidirajmo in izvolimo ljudi, ki se hočejo boriti za rast združnih organizacij in za dosledno uresničitev socialističnih odnosov na vasi. Organizacije so doslej premalo politično pojasnjevale pomen združnih svetov; tehnične priprave naj spremlja povečana aktivnost političnega dela. Jasno in odkrito povejmo, kakšen je naš program v kmetijstvu, povečujmo kooperacijo in razširjajmo proizvodnjo s pogodbenim sodelovanjem prek združen.
3. Z zadnjimi novimi merami v gospodarstvu so organizacije SZDL še premalo seznanile članstvo. Za to delo je treba izkoristiti vse prilike in oblike dela: množične sestanke, zborove volivcev, seje ObLO in njihovih svetov, dejavnost potrošniških svetov itd. Zlasti vprašajmo cen morajo člani SZDL in odbori organizacije posvetiti vse skrb. Naša skupna dolžnost je, da organi družbenega upravljanja in ljudske oblasti, trgovske, obrtne in gostinske zbornice ter vsi ostali čimteljji s politično podporo SZDL zagotovijo stanje cen na ravni 30. septembra.
4. Važno in pomembno delo, ki ga je treba zaključiti do konca letošnjega leta, je združevanje malih občin v večje, gospodarsko zaokrožene celote. Razpravljati o tem in razlagati pomen nadaljnjega samoupravljanja komun je prav tako naloga organizacij SZDL v okraju.
5. Vsa ta pestra dejavnost Socialistične zveze pa je hkrati priprava na bližnje volitve novih vodstev osnovnih organizacij SZDL za področje bivšega novomeškega okraja, ki bodo letos v decembru. S temeljitim, nenehim in vsestranskim prizadevanjem naj organizacije in člani uresničijo do volitev naloge, ki bodo vrste Socialistične zveze v okraju povečale in okrepile.

Ze šestič bomo letos 29. oktobra praznovali občinski praznik Novega mesta — spomin na izredno pomemben dogodek v jeseni 1941, ko so se zbrali partizani iz Novega mesta in nekaterih drugih krajev Dolenjske ter na Brezovi rebri ustanovili Prvo novomeško partizansko četo. Narodnoosvobodilni boj, žrtve za svobodo, po vojna obnova in graditev socialistične države v čedalje širših pogojih delavskega in družbenega upravljanja, vse to je spremenilo tudi Novo mesto in njegovo okolico iz nekoč zaostale, nerazvite občine v resnično upravno, gospodarsko in kulturno središče Dolenjske. Delo Partije, Osvobodilne fronte in Socialistične zveze delovnega ljudstva prinaša vedno večje in lepše sadove, uspehi, ki jih dosegamo, pa so hkrati najlepša počastitev vseh tistih, ki so za svobodo in novo družbeno ureditev darovali svoja življenja.

Za področje organizacij SZDL v starem delu okraja bodo VOLITVE V DECEMBRU

Okrajno politično vodstvo je na nedavnem posvetu lahko znova ugotovilo že znano res-

takih razdrobljenih, malih organizacij ugasnila, saj se mnogokrat krajevni odbori SZDL ni mogli nasloniti na podoben odbor Zveze borcev, gasilcev, zadruge ali društva, ker takega organa v njegovem kraju ali celo bližnji okolici sploh ni. Pobiranje članarine je že dolgo zanemarjeno vprašanje. Marsikje so iz spiskov članov črtali vse, ki niso poravnali članarine neglede na to, da nihče od odbora že leto dni ali več ni pobiral članarine. Marsikje so opustili sestanke Socialistične zveze in odborniki ljudem ne razlagajo pomena črtali vse, ki niso poravnali članarine neglede na to, da nihče od odbora že leto dni ali več ni pobiral članarine. Marsikje so opustili sestanke Socialistične zveze in odborniki ljudem ne razlagajo pomena črtali vse, ki niso poravnali članarine neglede na to, da nihče od odbora že leto dni ali več ni pobiral članarine. Marsikje so opustili sestanke Socialistične zveze in odborniki ljudem ne razlagajo pomena črtali vse, ki niso poravnali članarine neglede na to, da nihče od odbora že leto dni ali več ni pobiral članarine.

Potrebna je torej temeljita reorganizacija osnovnih enot SZDL. Potrebujemo teritorialno večje osnovne organizacije. Občinski odbori SZDL naj takoj določijo večje okolišče za osnovne organizacije, morda po krajevnih odborih. Število članstva je treba dvigniti, zlasti zdaj, ko v pripravah za volitve združnih svetov in formiranje novih, večjih občin razvijamo živahno politično dejavnost. Ne bi smeli pozabiti, da je n. pr.

občinski odbor SZDL v Novem mestu pred 3 leti povečal pred volitvami novih odborov članstvo za 4000 novih članov, Metlika pa za dobrih 700.

Okrajno politično vodstvo se je skupno s predstavniki občinskih organizacij SZDL odločilo, da bodo v letošnjem decembru volitve novih vodstev v organizacijah Socialistične zveze (za stari novomeški okraj). O tem, ali bi pripravili volitve povsod na isti dan, po državnem sistemu, se bodo občinski odbori SZDL še pomenili z okrajnim odborom SZDL. Neglede na to pa je čas za priprave volitev kratek (slaba dva meseca). Zato naj bi občinski komiteji ZKS in obč. odbori SZDL takoj sestavili konkretne načrte za politično delo v tem času, posebej pa naj bi posvetili vso skrb zlasti temeljitji reorganizaciji okolišev osnovnih organizacij SZDL, povečanju števila članstva v Socialistični zvezi, in notranji organizacijski okrepitevi v osnovnih in obč. organizacijah SZDL.

Volitve naj bi bile 14. ali 21. decembra; podrobneje bomo o tem še poročali. V decembru oz. prvi polovici januarja naj bi bila okrajna konferenca SZDL.

Pozdravljene, tovarišice!

Prebivalstvo Dolenjske toplo pozdravlja tovarišice, ki se bodo zbrale v naši sredi to soboto in nedeljo za 15. obletnico I. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze.

V času I. kongresa SPZZ je slovensko ljudstvo v bratski povezavi z vsemi jugoslovanskimi narodi dajalo svoje sile za skorajšnjo osvoboditev in za velike socialne reforme, po katerih je težilo že dolga stoletja. Delegatke I. kongresa SPZZ, ki se spominjajo teh težkih dni, bodo videli lahko tudi na Dolenjskem neštete sadove svojega dela in prizadevanj vsega našega ljudstva, ki je dalo za svojo osvoboditev najdražje žrtve. Dolenjska je po zaslugi pridobitev NOB, obnove in razvoja po vojni v tesnem sožitju z drugimi pokrajnam Slovenije in republikami naše zvezne države dosegla velik napredek iz prejšnje nerazvitenosti in splošne zaostalosti. Ta razvoj se še vedno ni ustavil; nadaljuje se s čedalje večjim poletom k velikemu cilju: zgraditi socializma.

življenja prenesle na mladino, ki nadaljuje začeto delo. Mlad rod naj spozna in ve, da je v delu in boju proti zaostalosti napredek.

Toplo vam želimo, drage tovarišice, da bi se med nami dobro počutile. Prebivalstvo Dolenjske vas ni pozabilo, kot ga niste pozabile tudi ve. Želimo, da bi obnovile tovariške stike iz dni naših borb, prijateljske vezi z ljudstvom, sredi katerega ste živele in da bi vam bilo z nami vred lepo in prijetno v naših krajih!

Prebivalstvo Dolenjske Okrajni odbor SZDL v Novem mestu

Takrat, ko so se zgrnili nad nami najtemnejši oblaki v vsej naši zgodovini, je predvno delo Partije tudi v spodnjem Posavju rodilo plemenite in zlahne sadove. V dneh izseljevanja Slovencev iz obsavskega pasu, kjer so hoteli nemški fašisti za večno utrditi svoje južne meje, je prva skupina najboljših mladincev in mož pod vodstvom komunistov 28. oktobra 1941 odšla v gozdove. To so bili junaki Brežiške čete. Dan njene ustanovitve je občinski praznik Brežice, ki ga slave prebivalci brežiške občine letos že petič. Več o tem berite na 3. strani današnje številke.

nico: da imamo v okraju precej več članov Socialistične zveze, kot pa jih uradno kažejo statistike in poročila. Po spiskih je namreč včlanjenih v SZDL komaj nekaj pod 40 odstotkov volivcev v okraju, nešteti delovni uspehi v industriji in kmetijstvu, kulturi in prosveti, volitve in različne akcije pa nam vedno znova prepričljivo potrjujejo, da ni zavest delovnih ljudi v okraju zdaj nič manjša kot med narodno-osvobodilno vojno.

Odkod ta nasprotja? V občinskih in osnovnih organizacijah je vse preveč nepotrebnih šibkosti. Na področju 11 občin starega okraja imamo nad 450 osnovnih organizacij, pri katerih vsa zadnja leta sem ni bilo nobenih sprememb. Medtem ko smo področja občin in krajevnih odborov zaokrožili in večkrat združevali, je nad 450 osnovnih organizacij ostalo v mejah stare razdelitve. V mnogih primerih je aktivnost

VREME

ZA ČAS OD 24. OKTOBRA DO 2. NOVEMBRA

Nestalno vreme s pogostimi padavinami, vmesna izboljšanja ne bodo daljša od treh dni. Kotec tekočega tedna ali v začetku naslednjega tedna ponovna močna ohladitev in sneg do nižja. V. M.

Spored prireditev za letošnji občinski praznik Novega mesta

25. in 26. oktobra: republiška proslava 15. obletnice ustanovitve AFZ.
26. oktobra: šahovske, lahkoatletske, športne in druge prireditve v mestu in na Loki.
27. oktobra: ob 20. uri v Domu ljudske prosvete premiera Budakove drame »Metež«; priredi gledališka družina KD »Dušan Jereb«.
28. oktobra: ob 19.30 v Domu LP slavnostna akademija; sodeluje novomeški orkester in Mestno gledališče iz Ljubljane s Casonovo dramo »Hrasti umirajo stoji«.
29. oktobra: ob 6. uri budnica mestne godbe; ob 9. uri tradicionalni »Tek 29. oktobra«. Ob 10. uri slavnostna seja občinskega ljudskega odbora v Domu LP; po seji polaganje venca v spomeniški avli pri Vratih in ogled novih oddelkov ter naprav v tovarni zdravil »KRKA«; ob 16. in 20. uri v Domu LP ponovitev Casonove drame »Hrasti umirajo stoji«.
30. oktobra: ob 20. uri nastop atletov Zeleničarskega atletskega kluba iz Ljubljane v Domu LP (judo, boks, rokoborba, dvigovanje uteži).
31. oktobra: domači filmi v obeh kinematografih
1. novembra: ob 11. uri centralna komemoracija na pokopališču v Novem mestu. V dneh od 26. oktobra do 1. novembra bodo v Novem mestu razen gornjih prireditev odprte tudi razstave: »Novo mesto v obdobju 1928—1958« v študijski knjižnici Mirana Jarca, »Dokumenti o bitki na Sutjeski 1943« v Dolenjskem muzeju, in »Naši otroci v risbi« v telovadnici osnovne šole.

Pred združitvijo malih občin

Predlog odborniške komisije OLO Novo mesto

Komunalni sistem je v zadnjih letih približal ljudsko oblast delovnim ljudem in dal občinam številne pristojnosti, ki jih je prej imel okrajni ljudski odbor. Število teh pristojnosti je vedno bolj naraščalo in že dalj časa smo v praksi občutili, da nekateri manjši občinski ljudski odbori niso več kos svojim nalogam. Nizek narodni dohodek, slabo razvito gospodarstvo in pomanjkanje sposobnega kadra v upravi so onemogočali takim občinam izvrševanje vseh tistih pravic in dolžnosti, ki jih zakon nalaga obLO.

V zadnjem času so se začele manjše občine v vseh okrajih združevati v gospodarsko, politično in teritorialno večje, zaokrožene celote. Tudi v našem okraju smo že večkrat ugotovili, da nekateri manjši občine »same sebe pojedó« s proračunom za administrativne izdatke in državno upravo, za negospodarske investicije pa jim spričo njihovega malega področja in nerazvitosti skoraj nič ne ostaja. Na zadnji seji OLO je bila izvoljena odborniška komisija, ki je medtem zbrala podatke o problematiki malih občin. O zaključkih komisije in njenih predlogih je 16. oktobra na razširjeni seji OK ZKS in predsedstva okrajnega odbora SZDL poročal predsednik OLO Franc Pirkovič. Obrazložil je mnenje komisije ter njen predlog o združitvi nekaterih občin v našem okraju.

Po novem naj bi bilo v okraju 8 občin

Po tem predlogu naj bi se združile:

občine Črnomelj, Metlika in Semeč v občino ČRNO MELJ; občini Kostanjevica-Podbočje in Videm-Krško v novo občino VIDEM-KRŠKO;

občine Novo mesto, Sentjernej in Straža-Topolice v novo občino NOVO MESTO;

občine Mirna, Mokronog in Trebnje v novo občino TREBNJE;

nespremenjene pa bi ostale dosedanje občine BREŽICE, SENOVNO, SEVNICA in ŽUŽEMBERK.

Pri sestavljanju predloga je komisija upoštevala stališča, da ne posega nikjer prek sedanjih

V TEM TEDNU NABIRAMO:

List maline (40 din), bršljana samo lepo zeleno sušeno (70 dinarjev).

Rastlino koprničnika—virh (65 din), jeternik (160 din).

Korenine regrata (110 din), beljadone (140 din), baldrijana (260 din), habata—smrdljivi bezeg (36 din).

Lubje od češminovih korenin (165 din), od češminovih palic (50 din).

Plodove češmina (120 din), gloga—belj trn (50 din), črna trna—oparnice (50 din), šipek celi (50 din), šipek luščine (180 din).

Se en korak naprej

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko se je industrijska proizvodnja v Jugoslaviji povečala do konca septembra 1958 za 10,6 odstotka v primerjavi z isto dobo lani. Največje uspehe je dosegla doslej tobačna, elektroenergetska in kemična industrija.

Notranjepolitični tedenski pregled

Pred zasedanjem skupščine

Kot je predvideno, se bo 27. oktobra sestala na prvo zasedanje po političnih skupščine so že razpravljali o predloženih zakonskih osnutkih s področja gospodarstva, uprave in socialne politike. Odbori bodo torej predložili skupščini vrsto zakonskih predlogov, od katerih so zlasti pomembni predlog odločbe o izpremembi zveznega družbenega plana za leto 1958, predlog odločbe o odobritvi sredstev iz gospodarskih rezerv federacije, dalje predlog zakonov o spremembah in izpopolnitvah zakona o javnih uslužbencih, zakon o spremembah zakona o pokojninskem zavarovanju in zakon o spremembah zakona o vojaških invalidih.

Odbor za gospodarstvo je sprejel predlog, da bi družbeni plan za letošnje leto spremljali v toliko, da bi omogočili plačilo 250 milijonov dinarjev za nakup rečnih in Jezerskih ladij. Iz rezerv, ki znašajo okoli 13 milijard dinarjev, naj bi bilo porabljenih največ sredstev, to je okoli 5 milijard dinarjev za nakup opreme za obnovo nekaterih podjetij. Železnice bi dobile dve in pol milijarde za to, da bi lahko nakupile stroje in izpolnile druge obveznosti, ki so v skladu s perspektivnim razvojem železniškega prometa. S predlaganimi spremembami v zakonu o vojaških invalidih bi se povečal invalidski dodatek, to je tisti prejemki, ki jih dobivajo invalidi za varstvo svojega življenja. Po predlogu zakona pripada vojaškim invalidom invalidno prve skupine poleg invalidnine tudi dodatek za nego in pomoč druge osebe v znesku 6700 dinarjev na

mesec. Ta dodatek je odvisen od imovinskega in družinskega stanja dohodkov. Za vojaške vojne invalide bo znašal dodatek najmanj 4500 in največ 9500 dinarjev, za invalide pa bo znašal dodatek med 4500 in 6500 dinarjev na mesec. Invalidski dodatek za užitelce družinskih invalidnih bo znašal 1200 do 7500 dinarjev na mesec. Skupščina bo prav tako razpravljala tudi o spremembah zakona o pokojninskem zavarovanju. Po osnutku bi se pokojninske osnove v vseh zavarovalnih razredih povečale za 7%, pri užitelcih osebnih pokojnin, ki prejemajo zaščitno doklado in se jim povečajo prejemki za 700 dinarjev, pa bo to zvišanje presegalo predvidenih 8%. Skupščina bo razpravljala prav tako o spremembah zakona o minimalnih osebnih dohodkih, tako da bo dobilo predvideno povišanje prejemkov vseh zaposlenih za 7% tudi zakonito osnovo.

Skupščini bo predlagano, naj bi ustanovili še en skupščinski odbor in sicer odbor za družbena sredstva. Ta odbor bi opravljal nadzor nad uporabo družbenih sredstev. Odbor za družbena sredstva bo v skladu z zakoni, predvsem pa v skladu s gospodarskimi načrti nadziral, če so sredstva uporabljena smotno in v skladu z omejenimi predpisi. Odbor bi pregledoval, kako je uporabljen denar, ki se razdeli iz družbenih rezerv, prav tako bi se zanimal, kako so uporabljena sredstva, ki jih dobe posamezne organizacije, pa tudi dobe gospodarske ali družbene, kot regres ali dotacije. Končno bi novi odbor pregledoval tudi zaključne račune, ki opravljajo javno službo na področju vse

države. To so železniško podjetje, pošta, banka, zavarovalni zavod in drugi. V vsakem primeru bo to pomemben organ Zvezne ljudske skupščine, ki bo lahko preprečeval nesmotno uporabo denarja. Prav tako pa bo lahko nadziral, če so sredstva uporabljena zares za tiste namene, ki smo si jih zastavili v načrtu. Tako ne bo vplival le na zakonitost, marveč tudi na koristnost vloženih sredstev.

Kakor smo izvedeli, bo Zvezna ljudska skupščina v prihodnjih mesecih razpravljala še o nekaterih pomembnih zakonih s področja gospodarstva in družbene ureditve. Tako pripravljajo zakon o racionalnem izkoriščanju zemlje. Danes naj bi le na kratko omenili, da bodo na osnovi tega zakona posamezni ljudski odbori lahko predvideli, koliko pridelkov mora kmetovalec pridobiti iz določene površine zemlje. Take zakonske predpise imajo že dolga leta mnoge države po svetu. V vsakem primeru pa ta zakon ne bo mogel nadomestiti pravilnega sodelovanja proizvajalcev z zadrugami. Kooperacija bo osnovno sredstvo, s katerim si bomo lahko priborili večje hektarske donose. Kot rečeno, bomo o tem zakonskem osnutku, preden bo prišel pred skupščino, zapisali kaj več. Kmetovalec se tiče tudi zakon o socialnem zavarovanju. Zakonski osnutki so že pripravljani, vendar precej stvari še ni jasnih. Gre predvsem za to, ali naj bo to zavarovanje prostovoljno ali obvezno. Zakonodajni organi menijo, da pomeni ta zakon veliko povečanje življenjske ravni na vsi, toda to povečanje ne bi smelo iti na račun proizvajalcev v mestih in industrijskih središčih. Skupščina bo nadaljevala razpravljala tudi o stanovanjskih zakonih, med katerimi je tudi zakon o stanovanjski skupnosti, o zakonu o Narodni banki in še nekaterih drugih. Pred skupščinski organi in pred samo skupščino je torej obsežno delo, ki bo trajalo vse do poletja.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Gaulle je prejšnji teden nemilo presenetil francoske oficirje v Alžiriji. Znani so, da je 13. maja letos prišlo v Alžirijo do nekakšnega vojaškega udara in da so odle- žli ustanavljali tako imenovane odbore javne rešitve. Ti odbori niso bili nič drugega kot konjiček politikantskih generalov in polkovnikov, ki so hoteli prevzeti politično oblast v roke in komandiranti pariški vladi.

Takrat je bilo geslo teh odborov: »Hočemo de Gaulle na oblast!« In de Gaulle je prišel na oblast s takšno večino (80 odstotkov volivcev je glasovalo »da«), da jim je zrasel čez glavo. To oficirsko gibanje, ki je bilo vseskozi skrajno desničarsko, je upalo, da bo de Gaulle dobil prav toliko glasov, da bo popolnoma odvisen od njih oziroma od vojske.

To pa, kar je de Gaulle storil prejšnji teden in kar je najmanj toliko pomembno kot vojaški udar 13. maja, dokazuje, da se čuti dovolj močnega ukazati oficirjem, naj se ne ukvarjajo s politiko. De Gaulle je kratko malo ukazal vsem pripadnikom vojske, da morajo izstopiti iz odborov javne rešitve. Hkrati je prepovedal vsem uradnikom in oficirjem, da bi na bližnjih novembrskih parlamentarnih volitvah nastopili kot kandidati. Baje hoče imeti general resnične volitve v Alžiriji in ne komedijske. Tako pravijo njegovi zagovorniki, vsekakor pa bo treba počakati na same volitve, da bi videli, kako bodo potekale.

Pravijo, da bi bilo de Gaulle prav ljubo, če bi se za mesta v parlamentu po-

časne svobodno alžirske vlade Ferhat Abas in člani njegove vlade oziroma njihovi zastopniki. Tako upa Pariz dobiti ljudi, s katerimi se bo lahko pogajal o ustavitvi vojne v Alžiriji. Zakaj trenutno bolj kaže, da de Gaulle še ni voljan začeti pogajanj z alžirskimi uporniki na nevtalnih tleh, ampak bo rajši počakal na novembrske volitve.

Pogajanja tako rekoč visijo v zraku. Ferhat Abas je v začetku prejšnjega tedna v razgovoru s dopisnikom časopisa »El Moudjahid«, glasila fronte narodne osvoboditve, ki izhaja v Tunisu, izjavil, da se je voljan pogajati s Francozi. Presenečenje je bilo veliko, ko Abas ni omenil doslej nezglednega pogoja za začetek kakršnih koli pogajanj s Francozi: priznanja alžirske neodvisnosti.

»Alžirska vlada — je med drugim rečeno v izjavi — je voljna končati sovražnost, ki že štiri leta trajajo v Alžiriji. Pripravljena je delovati svoje delegate, ki bi se sestali z delegati francoske vlade, da bi določili politične in vojaške pogoje za premirje. Če se volja generala de Gaulle s tem načrtom strinja, bi lahko prišlo do srečanja v bližnji prihodnosti...«

To brez dvoma pomeni, da uživa de Gaulle neprimerno močnejši položaj kot

vsi njegovi predhodniki. Ferhat Abas je že pred to izjavo dejal, da bi se rad pogajal z generalom de Gaulle. Politični opazovalci zato menijo, da je general dosegel v alžirski zadevi določene napredek, ker se mu je posrečilo nekolicino »mehač«, toga in nepopustljiva stališča na obeh straneh. K temu je nekoliko prispeval tudi njegov zadnji govor v Constantinu v Alžiriji, kjer je napovedal, da temelji prihodnost Alžirije na »osebnosti« te države in na njeni »tesni solidarnosti« s Francijo. »Osebnost« naj bi bila nadomestilo za ne-

Generalova politika

odvisnost, ki jo zahtevajo uporniki, »solidarnost« pa bi naj bil izraz za povezanost Alžirije z metropolo.

Vsekakor je pot do rešitve alžirske krize še zelo dolga in trnova. De Gaulle sicer vzbuja vtis odločnega in iskrenega človeka, kar najbolj potrjuje njegova zadnja poteza proti odborom javne rešitve. Ta mu je prinesla celo priznanje Mendesa Francea. Toda to je šele začetek in videli bomo še, če je de Gaulle res tako močan. Da si lahko ukroti desnico z vojsko vred. Da si ima namen priboriti svobodo akcije od leve in desnice, dokazuje njegovi napori, da bi okreplil levico, ki je izšla iz referendumu precej zdelana. Tako bi neutraliziral pritisk desnice in vodil politiko po svojem preudarku.

SZDL-organizator politične akcije

(Nadaljevanje s 1. str.)
luje pri izdelavi našega načrta za enotno akcijo.

Danes smo v drugačnem položaju kot pred 10 leti

»Mi smo o teh problemih govorili že veliko,« je nadaljeval tovariš Avbelj. »Ko pa je treba naloge uresničiti, smo pa zelo slabi. Nismo bili takšni, kot nam čas in razmere same dopuščajo. Zato je treba zelo močno poudariti, da v uresničevanju naše politike na vsi en sam človek lahko odigra važno vlogo, kaj pa šele organizacija, ki si zastavi enotne načrte za svoje delo! Zdjaj imamo rezultate, ki so bili dostikrat doseženi celo proti volji nekaterih upravnih organov v

zadrugah, za katere pa so se posamezniki trdno zavzeli in jih tudi uresnili. V zadnjih dveh letih smo dosegli take uspehe, da res lahko vsakega konservativno mislečega človeka razorožijo. Zdjaj smo v drugačnem položaju kot takrat, ko smo postavljali kmečke delovne zadruge. Marsikje kmetje vse te akcije tudi primerjajo z akcijo okoli KDZ. Zato, ker to tako razumejo, tudi nasprotujejo. Pa ne bi nasprotovali v takem smislu, če bi bolje razumeli današnji položaj in celo akcijo. Danes že imamo take proizvodne uspehe, da morajo razorožiti zaostalega kmeta, če ga s njimi seznamimo. Doseči na hektar zemlje 40 do 60 centov pšenice, je

vendarle nekaj drugega kot 14 centov, ki predstavljajo republiško povprečje v LRS. Pridelati 5 vagonov krompirja namesto poldruga vagona, je čisto nekaj drugega. In vrsta akcij nam kaže, kaj je mogoče iz zemlje dobiti. Te uspehe smo dosegli, ker razpolagamo z moderno tehniko.«

Spoznanje o prelomu v proizvodnji mora priti tudi v zavest političnega kadra

Tudi v novomeškem okraju, nadaljeval tovariš podpredsednik izvršnega sveta, se je nekaj spustilo. Zdjaj imamo docela drugačno osnovo kot takrat, ko smo imeli na razpolago samo krampe in lopate. Danes hoče tudi novomeški okraj traktorje s priključki, kombajne in druge stroje. To pa je lahko osnova ne le za drugačno delo v zadrugah, temveč tudi za drugačno delo politične organizacije. Ta zavest pa mora priti tudi v politični kader. Zdjaj imamo osnove, s katerimi lahko prepričljivo nastopimo. Pa ne smemo to. Imamo že tudi velik del tiste osnove, ki daje družbi vso pravico, da zahteva drugačen odnos do našega kmeta. V naši miselnosti se mora nekaj spremeniti.

Prišel je čas, ko se mora kmet odločiti

Zato nam zdaj ni treba več na star, aktivističen način govoriti n. pr. o pospeševanju službi v kmetijstvu. Ni nam potrebna abstraktna propaganda o napredku. Seveda je še treba pojasnjevati, pisati in govoriti o tem ter razčistevati pojme. Morali pa bomo sedanje stanje izkoristiti tudi zato, da bomo imenu družbe prebivalstvu Dolenjske povedali, da je prišel čas, ko se bo moral kmet odločiti, ko bo moral iti naprej in pristati na nove ukrepe v kmetijstvu.

V tem smislu pa Socialistična zveza niti republiških zakonov ni dovolj izkoristila.

Čeprav imamo zakon o racionalnem izkoriščanju zemlje, zakon o izkoriščanju melioriranih površin in zakon o komasacijah, je dejal tov. Avbelj, smo možnosti za napredek prav tu vse premalo upoštevali. Pripravlja pa se zvezni zakon o izkoriščanju zemlje, ki bo pomenil korak naprej, saj bo v njem zapisano, da mora vsak kmet obdelovati zemljo tako, kot to omogočajo naša tehnična sredstva. Novi zakon bo močna opora za dvig kmetijske proizvodnje, za kooperacijo in za ustvarjanje novih družbenih odnosov na vasi.

Vse povejmo zelo jasno in odkrito!

Tovariš podpredsednik je nato kritiziral mnenja nekaterih tovarišev s terena, češ da je včasih tvegano na sestankih »vse povedati« (prav zaradi takega nedoslednega političnega dela tudi prihaja do težav. Primerja, ko ljudje primerjajo sedanje akcije s kmečkimi delovnimi zadrugami, imajo korenine prav v tej slabosti aktivaj). Treba je imeti — in mi tudi imamo — jasne programe dela. Vse, kar delamo, čeprav povemo to včasih tudi zelo ostro, pa povemo jasno in zelo odločno. Socialistični zvezi je popolnoma jasno, kam gre naš razvoj in tak je tudi njen program, ki je razgrnjen pred vse naše državljane. Ta program pa moramo seveda pravilno razlagati, priključiti ga moramo konkretnim nalogam in tako tudi delati.

Rešitev za večino dolenjskih kmetov

V Sloveniji so naenkrat večji kmetje navdušeni nad kooperacijo, je nadaljeval tovariš Avbelj. To pa zato, ker diktirajo obliko in način te kooperacije. Naš politični činitelj na vasi pa je in mora biti mali kmet. Zato moramo uresničiti naš proizvodni program in zagotoviti tako proizvodnost, da bo izboljšano stališče malega kmeta. Zdjaj izkoristi vse tržne ugodnosti večji kmet, mali kmet pa si išče zaplavitve še povsod drugod. Ne gre za sektašenje: veliki kmet, mali kmet. Gre pa za to, da morajo politične organizacije na vasi vedeti, na koga naj se naslonijo. Dolenjska ima večino malih kmetov, vidimo pa, da gredo v kooperacijo raje večji, ki imajo pri tem svoje računa. Zagotoviti pa je treba, da bo tudi mali kmet materialno zainteresiran v tej skupnosti.

V zadrugne svete najboljše ljudi

Ko razpravljamo o kmečki proizvodnji, pa dostikrat preadi pozabljamo na razpoložene v mestih. Politiko na vasi moramo močno popularizirati tudi med delavstvom in nameščenstvom. Prav zato je celotna akcija korak volitev v zadrugne svete širša. Ne bomo govorili samo formalno o volitvah, temveč tudi o našem programu dela na vasi. V zadrugne svete pa morajo priti najboljši ljudje: kmetje, s katerimi lahko najdemo skuren jezik, strokovnjaki, žene, mladina. Zato naj organizacije in zadrugna vodstva pravilno ocenijo položaj na vasi, temeljito razložijo pomen zadrughnih svetov in vseh ostalih ukrepov in sestavijo dobre kandidatne liste, da na dan volitev ne bo težav.

Čemu ima Novo mesto enega najdražjih trgov v Sloveniji?

V zadnjem času se p.ucej razpravljajo o ceni vina oziroma mošta. Pravijo, da je odkurna cena prenizka. Toda, že lani smo šli v Sloveniji z odkupno ceno mošta najdlje. Sešteje lansko leto in letošnje, pa bomo spoznali, da je cena visoka. Treba je videti lansko in letošnje leto in oboje upoštevati. — Administrativni ukrepi glede ostalih cen so potrebni in občine jih bodo izvajale. Cene industrijskih in prehranbenih izdelkov ne smejo naraščati.

Vprašanje zase je pa novomeški trg. Pred kratkim, je dejal tov. Avbelj, je bil novomeški trg najdražji mestni trg v Sloveniji. Nekaj časa je bilo spet boljše, a je zdaj spet slabše. Čeprav sredi kmečkega zaledja, so cene izredno visoke. Na kak način so cene v Zagrebu in Ljubljani nižje kot v Novem mestu? Izgovorjanje na avto cesto ne bi smelo biti odgovor na visoke cene. Krivda je prav gotovo v slabi oskrbljenosti mesta in treba je vplivati na boljšo oskrbo.

Treba je več in temeljitega pojasnjevanja, je delal na koncu svojih »zvajanj tovariš Avbelj. Predvsem pa želimo izredne ostrine, kadar je treba obravnavati povišanje cen, ker tako tudi ocenjujemo delo organov, ki jim je zaupana preskrba naših mest.

ROKO MU JE ODRGALO — ali igračkanje z razstrelivom

Gradbeno podjetje »Ratko Mitrovič« je na odcepu avto ceste, ki ga je gradilo, kontrolo glavna dela. Da bi ta dogodek proslavili, so za kolektiv 4. oktobra pripravili zabavo v Sentjernej pri Mirni peči. Skladničnik Milan Petrovič, star 38 let, ki mu predvideni program običajno ni zadostoval je dal minerju Predragu Uroševiću 3 zavojčke kamniti- ter mu naročil naj vrvice pri-

SMRTNA NESREČA PRI DELU

Zaradi nepravilnih električnih napeljav se je 9. oktobra dopolden zgodila huda obratna nezgod v mehanični delavnici Kmetijskega posestva Matija Gubec v Leskovcu pri Krškem. Z električnim varilnim aparatom, ki ni bil pravilno priključen na omrežje, se je smrtno ponesrečil mehanik Stanko Bogolin, star 28 let iz Loke pri Leskovcu, počenec, oče dveh otrok. Kot je videti, podjetja še vedno premalo oskrbujejo za tehnično zaščito pri delu in ostale varnostne predpise.

OBVESTILO

Komisija za zaščito zdravja in delovnih pogojev pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu obvešča vse gospodarske organizacije na področju okraja, da bo 24. oktobra ob 9. uri v Sindikalnem domu v Novem mestu konferenca predsednikov komisij za HTZ in referentov vseh večjih podjetij, ki se ukvarjajo s higiensko-tehnično zaščito.

Pozivamo direktorje gospodarskih organizacij, naj omogočijo vabljenim, da se konference zanesljivo udeležijo.

Na konferenci bo obravnavana problematika s področja higiensko-tehnične zaščite dela.

● V VSAKO HIŠO ● DOLENJSKI LIST!

Les, pšenica in opeka

Vse troje imajo v Brežicah. Sicer mogoče ni tako, kot bi človek razumel iz naslova, toda pogovorili se bomo, saj smo ljudje.

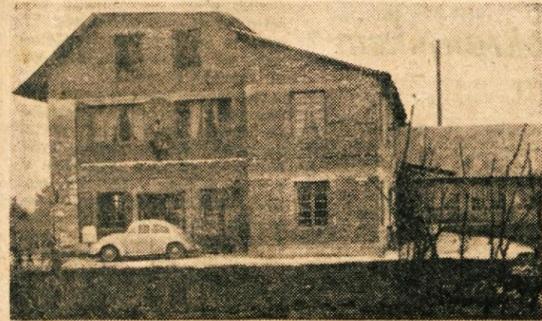
Tovarna pohištva

To je les. Pod starim grajskim kozolcem so pričeli leta 1946. Obzidali so stebre in tako je nastala delavnica. Danes je tovarna pohištva Brežice res prava tovarna. Velika petokraka nad vhodom te nehoti spomni, da je to staro podjetje, iz prvih let po osvobo-

ljonov družbenih in 10 milijonov lastnih. Do konca leta 1961 predvidevajo po perspektivnem načrtu obnovi, ki bo zahtevala še 80 milijonov investicij. Proizvodnja bo nato še enkrat večja kot letos. En delavec bo naredil blizu 2 milijona bruto produkta na leto. To so načrti, ki jih bo ta žilavi kolektiv gotovo uresničil.

Izdelujejo pohištvo, to pove že sam naziv. Največ za izvoz, furnirsko iz panel konstrukcije. Večina gre v Azijo, Francijo, Nemčijo, na Bližnji vzhod in tudi v Afriko. Predvsem tapetirano, iz lastne tapetniške delavnice.

Zakaj so se odločili za obnovo? Proizvodnja pohištva

ditvi, ko še ni bilo ne urbanizma ne lokacij. Takrat je delalo 15 mizarjev, danes pa dela v tem obratu samo ženski dvainpetdeset.

Podjetje se je iz leta v leto razvijalo. Približno 50 milijonov dinarjev sredstev so investirali v obrat, od tega 40 mi-

li milijonov. Največ delajo za izvoz, ta pa terja prvovrstne surovine in prvovrstno izdelavo. Izvozniki faktorji so čedalje nižji, rešitev je torej le v pocenitvi proizvodnje. Pocenili jo bodo z rekonstrukcijo.

Ker smo že pri urah in denarju, se dotaknimo še plač. Potožili so, da imajo v primerjavi z ostalimi podjetji iste stroške za 20 do 30 odstotkov nižje plače. Čeprav je njihova proizvodnost za ravno toliko višja. Tarifni pravilnik so delali leta 1956, ko je bilo enkrat manj bruto produkta in tudi zaposlenih. Pravijo, da jim na občini ne dovolijo dviga tarifnih postavk, ker ni predpisov za to. Najnižja postavka je 33 dinarjev na uro, najvišja pa 73. Toliko prejema oddelkovodja. Kvalificirani delavci imajo po 56 dinarjev na uro.

V tovarni imajo obratno kuhinjo, kjer prejema 40 odstotkov delavcev dopolnilski topli obroki hrane za 40 dinarjev na dan. Imajo zelo lepo urejene sanitarije. Zenske oblačilnice so v pritličju, moške v prvem nadstropju. Pri oblačilnicah so umivalnice in kopalnice s toplo in hladno vodo.

Pri spojitvi s podjetjem »Oprema« Brežice bodo pridobili lastno žago. Tako bodo imeli pogoje za dopolnilno proizvodnjo panel plošč. Sami bodo namreč luščili slepi furnir in tako izdelovali sredice za panel plošče. Skrbijo jih le preskrba žage s hlodovino izlavcev, ki jo je v okolici Brežic težko dobiti.

Tam, kjer je pred leti samoval grajski kozolec, zadnji ostanek fevdalizma, je zdaj velika svetla tovarna. Blizu 300 ljudi že dela v njej. Pridne roke so jo ustvarile in skozi dimnik se valjajo dan za dnem oblaki gostega črnega dima.

Glede mehanizacije so se odločili, da bodo zadržale preveze le lažje, medtem ko bo težje mehanizacijo, predvsem tisto za obnovo zemlje, prevzela KPPZ.

Semenska služba je zelo razvita. V pripravih na letošnji jesenski setev je bilo čuniti veliko zaupanje kmetov v nove vrste italijanskih žit in veliko vero v rano setev. Precej je pokvaril vse to zakasneli prihod umetnih gnojil. Upajamo, da težjih posledic ne bo.

Resno razmišljajo o obnovi sadovnjakov in vinogradov ter nadaljujejo z že začeto akcijo za gojenje hmelja. Proizvajalna zveza Brežice bo pripravila letos 10 hektarov zemljišč, ostalih 20 hektarov pa bosta pripravili kmetijski zadrugi Globoko in Cerklje. Letos so prodali prvi pridelek hmelja. 1500 kilogramov ga je bilo in pravijo, da se je kar dobro uveljavil. Imajo že

90 ur in z 20% kvalificiranimi delavci. Največ delajo za izvoz, ta pa terja prvovrstne surovine in prvovrstno izdelavo. Izvozniki faktorji so čedalje nižji, rešitev je torej le v pocenitvi proizvodnje. Pocenili jo bodo z rekonstrukcijo.

Ker smo že pri urah in denarju, se dotaknimo še plač. Potožili so, da imajo v primerjavi z ostalimi podjetji iste stroške za 20 do 30 odstotkov nižje plače. Čeprav je njihova proizvodnost za ravno toliko višja. Tarifni pravilnik so delali leta 1956, ko je bilo enkrat manj bruto produkta in tudi zaposlenih. Pravijo, da jim na občini ne dovolijo dviga tarifnih postavk, ker ni predpisov za to. Najnižja postavka je 33 dinarjev na uro, najvišja pa 73. Toliko prejema oddelkovodja. Kvalificirani delavci imajo po 56 dinarjev na uro.

V tovarni imajo obratno kuhinjo, kjer prejema 40 odstotkov delavcev dopolnilski topli obroki hrane za 40 dinarjev na dan. Imajo zelo lepo urejene sanitarije. Zenske oblačilnice so v pritličju, moške v prvem nadstropju. Pri oblačilnicah so umivalnice in kopalnice s toplo in hladno vodo.

Pri spojitvi s podjetjem »Oprema« Brežice bodo pridobili lastno žago. Tako bodo imeli pogoje za dopolnilno proizvodnjo panel plošč. Sami bodo namreč luščili slepi furnir in tako izdelovali sredice za panel plošče. Skrbijo jih le preskrba žage s hlodovino izlavcev, ki jo je v okolici Brežic težko dobiti.

Tam, kjer je pred leti samoval grajski kozolec, zadnji ostanek fevdalizma, je zdaj velika svetla tovarna. Blizu 300 ljudi že dela v njej. Pridne roke so jo ustvarile in skozi dimnik se valjajo dan za dnem oblaki gostega črnega dima.

Glede mehanizacije so se odločili, da bodo zadržale preveze le lažje, medtem ko bo težje mehanizacijo, predvsem tisto za obnovo zemlje, prevzela KPPZ.

Semenska služba je zelo razvita. V pripravih na letošnji jesenski setev je bilo čuniti veliko zaupanje kmetov v nove vrste italijanskih žit in veliko vero v rano setev. Precej je pokvaril vse to zakasneli prihod umetnih gnojil. Upajamo, da težjih posledic ne bo.

Resno razmišljajo o obnovi sadovnjakov in vinogradov ter nadaljujejo z že začeto akcijo za gojenje hmelja. Proizvajalna zveza Brežice bo pripravila letos 10 hektarov zemljišč, ostalih 20 hektarov pa bosta pripravili kmetijski zadrugi Globoko in Cerklje. Letos so prodali prvi pridelek hmelja. 1500 kilogramov ga je bilo in pravijo, da se je kar dobro uveljavil. Imajo že

za sedaj še ne kažejo dovolj zanimanja za obnovo sadovnjakov.

Nameravajo graditi tudi večje industrijsko pitališče belih svinj-bekonov z zmogljivostjo 2 tisoč svinj na leto. Za to vrsto svinj je veliko povpraševanje v Angliji. Dve sto so jih odkupili že letos od kmetov.

Še z nečim se bavijo v proizvodnji zvezi Brežice. Kopljejo apnenčev pesek, ki ima 93 odstotkov kalcija in je zelo primeren za apnenje kislilnih zemljišč. Kmetijske zadruge na Štajerskem ga kupujejo v velikih količinah in pridno uporabljajo. Doslej so dosegli z njim izredne uspehe.

Prihodnje poletje bo na brežiški ravnini valovalo težko klasje italijanskih žit, po pobojnih bo zelena nova trša in sadno drevje v vrsti sadovnjakov bo okrašeno s prvimi živozelenimi listjem.

Hmelj se bo spenjal po žčnih oporah. Kmetom, ki so poslušali nasvete strokovnjakov, ne bo žal. Tudi v kmetijstvu je treba loviti korak z razvojem. In v brežiški občini se tega dobro zavedajo.

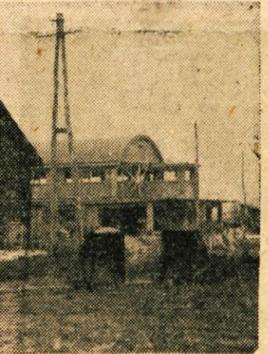
Opekarna Brežice

predstavlja opeko iz našega naslova. Vsak dan več jo potrebujemo. Velike zaloge najboljše glinice, na kateri opekarna dobesedno stoji, so porok za njeno bodočnost in razvoj. To je ena od redkih opekarn v Sloveniji, ki je pričela delati votlo opeko, leta 1954 pa nove izdelke: opeko za prednapeti beton in satovno opeko. Vse to proizvajajo serijsko v sodelovanju s podjetjem Gradis iz Ljubljane. Opekarna Brežice ima še nekaj ugodnosti, ki gotovo niso brezpomembne; predvsem ima zelo široko zaledje, saj je od Zagreba naprej edina opekarna ob Savi in da stoji tik železniške postaje, kar stroške prevoza občutno zmanjša.

Tudi tu mislijo na rekonstrukcijo, pravzaprav — podjetje je že v rekonstrukciji. Stari del obrata kljub temu dela še s polno zmogljivostjo, medtem ko novi s sodobno krožno pečjo že nastaja. Načrti so bili izdelani že leta 1954 in to je ena od slabih strani. Vse se je med tem podražilo. Začel »predračun« ne zadošča. Leta 1956 so na natečaju s težavo dobili iz zveznega kreditnega sklada 49 milijonov, 16 milijonov nameravajo vložiti lastnih sredstev, mnogo jim pomaga občina Brežice, za 18 milijonov so prosili okraj Novo mesto in upajo, da jih bodo dobili.

Z rekonstrukcijo bodo zgradili novo krožno peč, nadomestili stroje, ki so že precej izrabljeni, saj delajo že 54 let, zgradili novo umetno sušilnico in modernizirali ter mehkanizirali notranji transport v opekarni.

Nova krožna peč bo kmalu dograjena. Ko stopiš vanjo in vidiš v dalji majhen svetel oblok svetlobe, te obide občutek, da si v

premogovniškem rovu. Pri gradnji so porabili veliko opeke, ki so jo naredili sami. Ogenj v taki peči potasi potuje in predno pride počasi nazaj tja, kjer so ga pržili, je tam že spet vložena nova surova opeka in zasuta s premogovnim prahom. Ogenj torej neprestano kroži in gor, od tod tudi naziv krožna peč.

Sušilnice so pereče vprašanje vseh naših opekarn. V naravnih

K prazniku brežiške občine

Petič že praznujemo letos občinski praznik občine Brežice. Ob tej priložnosti se spominjamo temnih dni meseca oktobra leta 1941, ko je kazalo, da bo nacistični okupator za vedno uničil slovensko Posavje. Dan za dnem so brneli nemški kamioni po naših vaseh in odvažali ljudi neznanu usodi naproti. Mnogih se je ločeval obup, vseh pa sovraštvo in mržnja do okupatorja.

V tistih težkih dneh se je tudi v Posavju — kot povsod po domovini — našla skupina ljudi, ki so se verjeli v bodočnost slovenskega Posavja, ki so verjeli v bodočnost slovenskega naroda. Ni so se dali odvesti nemški policiji, niso sledili okupatorjevim ukazom. Prijeli so za orožje in 28. oktobra leta 1941 odšli v gozdove. Prvi junaki so stopili v borbo z geslom: »MANJ STRANJA NOČ JE V ČRNE ZEMLJE KRILI, KOT SO POD SVETLIM SONCEM SUZNI DNOVI!« Ta skupina posavskih junakov je bila Brežiška četa, danjane ustanovitev pa slavimo Brežičani kot svoj občinski praznik. Svojemu borbenemu geslu so ostali posavski borec zvesti vse do zadnjega in po mesecu dni drznih akcij in napadov so konec novembra zaradi podelje izgubili svoja mlada življenja. To tragično zgodbo poznavajo prebivalci vsega Posavja, prav posebno pa naša mladina.

Običajno se ob praznovanju in ob življenjskih jubilejih spominjamo prehojene poti, pregledamo dosežene uspehe in si postavimo naloge za prihodnost. Občinski organi izrazilo vse to s številkami, a kakor pravilo temu, s statističnimi podatki. Tudi si sicer potrebni, vendar bi jih danes v tem članku odmišljali in bi poskušali vse povedati na drug, preprostejši način, ki naj prikaže vsemu našemu ljudstvu, kaj vse smo v povojnih letih storili na polju gospodarstva naše občinske skupnosti.

Pred vojno je bilo Spodnje Posavje ena izmed zaostalih slovenskih pokrajin. Delovne sile je bilo odveč, toda zaposlitve je ni bilo mogoče. Razen brežiške opekarnice ni bilo nobenega industrijskega obrata; obrtniki, ki so odvedovali obrti, zadolženi

metje p. s. priokovali rešitev od kmetke z š. ite. Za presvetne delavce je Posavje se pred vojno pomejilo sloven ko Sibirjo.

Brežiški motiv — vodovod stolp sredi mesta na ravnini ob Savi.

Vinjarji in dninarji so le živodarili in beručili, saj si z delom niso mogli prislužiti toliko, da bi lahko živeli.

Mnogi teh so danes zaposleni v tem ali onem gospodarskem podjetju, v komunalni dejavnosti, v prometu in v raznih obrtih. Že tako težak gospodarski položaj Posavja pred vojno je poslabšala še vojna vihra, ki je radi preselitve našega prebivalstva in kolonizacije gujcev najbolj prizadelo prva del slovenske zemlje. Trdimo lahko, da smo po vojni pričeli v Posavju znova gospodariti in iz nič ustvarjati. Izmučena slovenska domovina nam v letih najhujših stiske po vrnitvi iz tužine pač ni mogla mnogo pomagati. Začeli smo sami, zaupali vase in v srečnojši bodočnosti Posavja, zaupali prav tako uporno, kot so zaupali borec Brežiške čete v letu 1941.

Upravičeno lahko poudarimo, da smo v našem povojnem gospodarstvu uspešno naše vasi spreminjali, vsak dan bolj svojo podobo. Ni

koli poprej se pri naših toliko gradilo, kot gradimo danes, in po pogoma, nezadržno prodirajo v naše vasi nove oblike kmetijskega gospodarstva. Po mnogih naših vaseh danes že svetli električna luč, mnoge vasi bomo morali še elektrificirati. Pečice, Podgračeno, Ribnica, Artiče imajo danes vodovode. Obnova kmetijskih gospodarstev po načelih naprednega gospodarjenja prodira vse bolj in bolj. Razširjajo se industrijski in trgovski obrati, gradijo ceste, razvija se trgovina, ki se bo razmahnila še vse bolj z novozgrajeno avtomobilsko cesto. Skozi našo občino je speljana železniška proga, ki bo vezala naše kraje z Mariborom, nevarni Sotli pa je reorganizirana njena struga in neplodne močvirne površine se spreminjajo v rodovitna polja. Izpopolnjena je šolska mreža, ki prepleta splošno izobraževalne sole nižjega srednjega in višjega tipa s strokovnimi šolami za vaje raznih strok in za vaje raznih strok in za vaje raznih strok. Strevilo prosvetnih delavcev je danes v naši občini večje kot je bilo kdaj koli doslej. Z gospodarskim razvojem napreduje tudi kulturni dvig našega človeka.

To so naši uspehi, ki so često vezani na težka bremana izrazito agrarne občine. Kljub temu se zavedamo vsi, da bo treba še žrtvovati za naše gospodarstvo, žrtvovati za elektrifikacijo najti sredstva za razširjenost industrijskih in obrtnih obratov, sredstva za razvoj trgovine, sredstva za gradnjo cest, za kanalizacije, za gradnjo stanovanjskih objektov in za gradnjo šol.

Ko nam je ob naporih često težko, prevladava vendar prepričanje in vera v lepši in boljši juturni dan, ki bo prinesel nove uspehe in v njihimi novo zadoščenje. Ponos ob misli na to, da ustvarjamo iz lastnih sil, nam daje novih moči za vse nadaljnje delo. Verujemo, da ustvarjamo bodočnost našemu Posavju tista lepša bodočnost, o kateri so sanjali in zanjo delili življenje preborec Brežiške čete katerim posvečemo ob našem občinskem prazniku vse storjeno in vse naše bodoče delo.

Stank Šteler

Kmetijska proizvodna poslovna zveza

kot kmetijska ustanova predstavlja pšenico. Pri obeh prejšnjih obratih, ki smo ju opisali, smo govorili o rekonstrukciji. Morda pomislite, no tukaj pa ne bo rekonstrukcije. Pač, tudi v kmetijstvu uvajamo obnovo. KPPZ Brežice lahko služi našemu okraju za vzgled, kako obnavljati v kmetijstvu, saj je izpolnila 91 odstotkov jesenskega setevnega načrta in vključila v sodelovanje z zadrugami več kot 900 gospodarstev na svojem območju.

Kako so dosegli tak uspeh, me je zanimalo. Povedali so mi, da predvsem s tesno povezavo KPPZ z zadrugami in preko njih s kmeti-proizvajalci. Zadruge nimajo dovolj strokovnih kadrov, zato jim vedno pomagajo; često so potrebne tudi organizacijske pomoči, zato KPPZ Brežice sodeluje na vseh sestankih zadrug in včasih te sestanke tudi sama sklicuje.

dve sušilnici za hmelj, še dve bodo gradili spomlad. Zmogljivost teh štirih sušilnic bo zadoščala za pridelek doslej predvidenih 30 hektarov hmeljišč. Vso pažnjo bodo morali posvetiti zatiranju divjega hmelja, ki ga je v okolici Brežic veliko.

Vinograde bodo obnavljali predvsem na področju Sromelj in Pišec, sadovnjake pa v okolici Pišec. Proizvajalna zveza pripravlja tam večje platažne sadovnjake, kmetje pa

Resno razmišljajo o obnovi sadovnjakov in vinogradov ter nadaljujejo z že začeto akcijo za gojenje hmelja. Proizvajalna zveza Brežice bo pripravila letos 10 hektarov zemljišč, ostalih 20 hektarov pa bosta pripravili kmetijski zadrugi Globoko in Cerklje. Letos so prodali prvi pridelek hmelja. 1500 kilogramov ga je bilo in pravijo, da se je kar dobro uveljavil. Imajo že

za sedaj še ne kažejo dovolj zanimanja za obnovo sadovnjakov.

Nameravajo graditi tudi večje industrijsko pitališče belih svinj-bekonov z zmogljivostjo 2 tisoč svinj na leto. Za to vrsto svinj je veliko povpraševanje v Angliji. Dve sto so jih odkupili že letos od kmetov.

Še z nečim se bavijo v proizvodnji zvezi Brežice. Kopljejo apnenčev pesek, ki ima 93 odstotkov kalcija in je zelo primeren za apnenje kislilnih zemljišč. Kmetijske zadruge na Štajerskem ga kupujejo v velikih količinah in pridno uporabljajo. Doslej so dosegli z njim izredne uspehe.

Prihodnje poletje bo na brežiški ravnini valovalo težko klasje italijanskih žit, po pobojnih bo zelena nova trša in sadno drevje v vrsti sadovnjakov bo okrašeno s prvimi živozelenimi listjem.

Brežiški drobiž

● Ta mesec so v Brežicah odprli otroško igrišče. Društvo prijateljev mladine je prispevalo za izgradnjo 160.000 dinarjev, manjše zneske pa tudi podjetja. Večino nestrokovnih del je opravila mladina trgovske šole.

● Na brežiški osemletki je začel delati krožek ročnega dela. Namenjen je predvsem učencem višjih razredov osemletke. Učili se bodo plesti, kasneje pa tudi krojiti ter ostalih ročnih del, ki jim bodo koristila v življenju.

● Društvo prijateljev mladine je med počitnicami organiziralo za mladino taborjenje v Rim-

skih Toplicah. Taborili so v dveh izmenah po 14 dni. Starši so prispevali za vsakega otroka 3500 din, Društvo prijateljev mladine pa 5000 din. Za 10 otrok je plačala občina iz sklada za varstvo otrok.

● Ob skorajšnjem občinskem prazniku bodo dograjeni vodovodi v Piščah, Artičah, Podgračelu in Vrhovski vasi. Nekoliko bodo razširili vodovoda v Prilipah in Ribnici, ki so ju zgradili brigadirji. Za te in še nekater druge vodovode in male asanacije je komunalna pripravila načrt; da bo izpolnjena bo treba še približno 190 milijonov dinarjev.

Trpljenje in žrtve Posavja

V Brežicah je odprta razstava »POSAVJE V LETU 1941« drugo svetovno vojno. V tem zloglasnega komandanta zbirnodelku posebno izstopa illegaino partijsko delo, ki ga je skušala izslediti in zatreti v

lo tudi na tisoče posavskih brezdomcev. Posebno svojem oči, ko so se ob graditvi prvih slovenskih žrtve nacistična spomnila svojih sinov, bratov in sestri, ki so bili ustreljeni julija 1941 kot člani Krške borbene grupe. Tudi oče Milavec ni mogel premagati solze, ko je videl spominsko gradivo in podobe svojih treh sinov, ki so bili ustreljeni 1941 padli kot borci Brežiške čete. Na razstavi je prikazan tudi napad Dolenjskega bataljona na Bučko, splošno preseljevanje prebivalcev v Posavju, življenje v nemških taboriščih, literarno in kulturno udejstvovanje preseljencev v tujni ita.

Pogled na dvorišče brežiškega gradu, v katerem so tudi prostori Posavskega muzeja; samo lani si je ogledalo njegove zbirke nad 30.000 ljudi.

te namene vedno pripravljali na stara jugoslovanska oblast. Nadalje prikazuje razstava nacistično okupacijo in njeno delo v letu 1941. Mnogi občinski posavci so se zopet spomnili

lo tudi na tisoče posavskih brezdomcev. Posebno svojem oči, ko so se ob graditvi prvih slovenskih žrtve nacistična spomnila svojih sinov, bratov in sestri, ki so bili ustreljeni julija 1941 kot člani Krške borbene grupe. Tudi oče Milavec ni mogel premagati solze, ko je videl spominsko gradivo in podobe svojih treh sinov, ki so bili ustreljeni 1941 padli kot borci Brežiške čete. Na razstavi je prikazan tudi napad Dolenjskega bataljona na Bučko, splošno preseljevanje prebivalcev v Posavju, življenje v nemških taboriščih, literarno in kulturno udejstvovanje preseljencev v tujni ita.

Pokrovitelj razstave in vsi gostje so bili z razstavljanim gradivom izredno zadovoljni in mnenje vseh je bilo, da morajo biti za to prireditelje še posebno pozorni prosvetni delavci v Posavju, saj je razstava v prvi vrsti namenjena našim mladini, ki nikdar ne sme pozabiti žrtve in trpljenja posavske pokrajine v l. 1941. Popoldne je uprava muzeja pripravila vsem svojem v letu 1941 padlih borcev sprejem s skromno slovesnostjo, kate-re so se udeležili pokrovitelj razstave tov. Jože Borštnar, zastopniki OBLO Brežice, obč. komiteja ZKS, obč. odbora ZB in JLA.

Pozdrav Brežicam!

Za 28. oktober — občinski praznik občine Brežice, toplo pozdravljajo vse delovne ljudi in kolektive ter jim želijo nadaljnjih uspehov pri graditvi socializma

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR BREŽICE — OBČINSKI KOMITEJ ZKS — OBČINSKI ODBOR SZDL BREŽICE IN VODSTVA VSEH MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV V MESTU TER OKOLICI

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO:
Gozdno gospodarstvo Brežice — Podjetje »VINO BREŽICE« — Opekarna Brežice — Tovarna pohištva Brežice — Agrosvet Brežice — PREVOZ Brežice — Pletilnica Dobova — JZ podjetje za popravilo voz Dobova — OPEKARNA Brežice — »Vinarska Brežina« — Mizarstvo podjetje Dobova — »KRKA« Brežice — Ljudska potrošniška Brežice — Kmetijska poslovna proizvodna zveza Brežice — KZ Brežice — KZ Bizelsko — KZ Artiče — KZ Pišec — KZ Dobova — KZ Kapele — KZ Globoko — KZ Velika Dolina — KZ Krška vas — KZ Cerklje — Ekonomija »Rdeča zvezda« Bizelsko — Kino Brežice — Pekarna Brežice — Novokraj Brežice — Gradbenik Brežice — Komunalna banka Brežice — Zadruga hranilnica Brežice — Komunalna Brežice — Kotedvorska restavracija Brežice — Rudnik Globoko — Gostišče Pri peči — Gostišče Pri gradu — Gostišče Pri postaji Dobova — Knjižarna in papirnica Brežice.

V Dobrničju je donela partizanska pesem

Spomin na I. kongres Slovenske protifašistične ženske zveze

Pred petnajstimi leti smo v Dobrničju in okoliskih vaseh pripravljali vse potrebno za spremenjenega delegata in gostov. Z razumevanjem so ljudje sprejeli novico, da bo treba pripraviti hrano in prenočišče za toliko in toliko žena. Prva skrb je bila, kje bomo kuhali. »Ta je bila v gospodinjskem tečaju, dobro kuha, nanjo se bomo obrnili,« so rekli ljudje v Vrbovcu in Koritih. Ni bilo vasi in ne hiše, ki bi odrekla gostoljubje. To je bil velik dogodek ne samo za žene, ampak za vse domačine.

Lepo je bila okrašena dvorana prosvetnega doma in še pred pričetkom kongresa je iz stoterih grl donela partizanska pesem. Poleg odbornic so bile na kongresu tudi svolave matere. Kongresa so se udeležili član IO OF Tone Fajfar, delegat CK KPS Lidija Sentjurc, general Jaka Avšič, dr. Mikuž Metod in predstavniki britanskih vojaških sil major Jones. Po pozdravnih govorih je skupina kulturnih delavcev odigrala Klopčičevo igr »Mati in recitirala pesmi partizanskih pesnikov. Vse je šlo tako do srca. Še danes se spominjam recitacije, ki je od tedaj nisem več slišala: »Stala je v rebri hišica bela, v njej je družinica srečna živela...«

Pravo zborovanje se je pričelo šele drugi večer, ko so imele govore sekretarke SPZZ tov. Mara Rupena-Osojnikova, Mica Šlandrova in drugi. Po govorih delegatki odbornice so spregovorile matere in vdove. Počas in okorno so pripovedovale o svojem sovrštvu do fašističnih

osvajalcev, o domačih izdajalcih in o potrebi še ostrejših bojev. S solzami v očeh so opisovale svoj križev pot žene in dekleta. Kot bi bilo danes se spominjam matere, ki je pripovedovala, kako zverinško so ji ubili sina edinca, kateremu so na poti iz župnišča v cerkev in do pokopališča živemu peli pogrebne molitve, nato pa ga ustrelili. Končala je z besedami: »Edinega sina so mi umorili, prosim vas lepo, če ve katera za otroka, ki bi ga lahko dobila za

svojega — obljubim, da ga bom vzgojila kot svojega sina!« Datum prvega kongresa ni zapisan samo v zgodovini — naševanje in prisrčnost sta ga zapisala v srce slehernega aktivista — sleherne delegatke in žene, ki je bila na kongresu. Ni bil en sam primer, ko je ženo sredi pripovedovanja o grozotah premagal jok in je rekla: »Ne morem več« — in čez nekaj časa: »Spet lahko nadaljujem.« Solze so se v ogroženosti nad fašistično drhaljo posušile

in v dvoranji je odmevala odločno zahteva: »Druga fronta, druga fronta! V veliki zadregi je bil major Jones in vneto je zahteval, da bi bila druga fronta, ko bi bilo to v njegovi moči.

Mnoge žene in matere delegatke kongresa niso dočakale velikega dneva naše osvoboditve. Ko se spominjam matere, ki so solze pripovedovale, koliko svojih najdražjih so izgubile, mi žive stopita pred oči Majcnova in Beceletova mati.

Tudi v letih po osvoboditvi je nastala velika vrzel med delegatkami kongresa. Ob letošnjem srečanju v Novem mestu bomo pogrešale mnoge, ki smo jim pred petimi leti v Dobrničju še stisnile roke.

Francka Slak

Spomini na konferenco pod Hmeljnikom

Ob petnajsti obletnici ustanovitve Slovenske protifašistične ženske zveze se spominjamo pomembnega dogodka iz časa narodnoosvobodilne borbe — konference naprednih protifašističnih žena naše Dolenjske, ki je od leta 1941 videla, da pri njeni veliki revoluciji sodeluje tudi tisoče slovenskih naprednih žena.

Vse te napredne revolucionarne žene pa je bilo treba organizirati v emotno organizacijo, in to je bila SPZZ. Naloga zveze pa ni bila samo pri organiziranju na področju zbiranja orožja, hrane, sanitetnega materiala, temveč ji je OF Slovenije poverila še nalogo, da združi vse napredne

žene Slovenije za borbo proti okupatorju in osvoboditev domače zemlje.

V začetku spomladani leta 1943 je bila ena takih večjih konferenc za takratno okrožje OF Novo mesto v gozdčku pod znamenim gradom Hmeljnik. Ta konferenca je bila pod zelo težkimi pogoji, saj je morala biti v ilegali. Naše žene so na konferenco prihajale iz raznih krajev Dolenjske na ta način, da je imela vsaka žena določeno svojo pot do kraja, od koder jo je na kraj konferenca pripeljal partizanski kurir. Kraj, kjer je bila konferenca, je bil slavno okrašen s slovenskimi trobojnicami, prepletanimi trakovi in z raznovrstnim zelenjem. Žene, ki

Račičeva razstava v Belokranjskem muzeju

Za letošnji Teden muzejev je Belokranjsko muzejsko društvo v muzeju odprlo razstavo življenjskega dela svojega častnega člana Boža Račiča. Kume Račič, ki je decembra lani praznoval svojo sedemdesetletnico, je letos za svojo večdesetletno napredno prosvetno dejavnost prejel v Novem mestu tudi Trdinovo nagrado. Njegova prizadevanja so zajela širok delovni krog, kajti Račič ni bil samo vzgojitelj, narodnogospodarski delavec, propagator in organizator ljudskih obrtov, čebelarstva, sadjarstva, domače kuhinje, ampak je bil tudi pisec strokovnih knjig, časnika, risar, rezbar, predavatelj, itd.

Zato Račičevo življenjsko delo na razstavi, ki je zaradi prostora utesnjena, ni moglo biti prikazano v vsej širini. Kljub temu pa so dobro poudarjene glavne značilnosti Račičeve dejavnosti: njegovo delo v pisani besedi, njegovo dolgotrajno prizadevanje — predvsem kot ravnatelja Zavoda za žensko domačo obrt — za poživitev domače in umetne obrti s tečaji in razstavami doma in v tujini, ter njegovo zbiranje, ohranjanje in populariziranje

etnografskega in folklornega gradiva. V to zadnje sodijo njegove številne risbe, osnutki in fotografije in končno tudi praktični prikazi, kako je mogoče še danes to tradicijo ohraniti živo.

Delavnost kumeta Račiča je bila in je še mnogostranska in tako je med drugim prikazana na razstavi tudi po njegovih zamisli izdelana »žaga vejarke«, ki jo bodo lahko našj sadjarji prav s pridom uporabljali. Zanimiv pa je tudi pano s števil-

niimi pismi in sporočili Belokranjcev v zadnji svetovni vojni, ko so se kot interniranci, ujetniki ali kako drugače pomoč potrebni vedno z zaupanjem obračali na svojega »belokranjskega kumeta«. Ta stran Račiča, ki je bila doslej večini neznan, pa daje tej spominski razstavi končno tudi lepo človeško vsebino.

Razstava bo odprta do 2. novembra in vabimo zlasti znance in prijatelje našega kumeta, da si jo ogledajo.

Rudi Simič razstavlja v Kostanjevici

V nedeljo, 12. oktobra, so v Kostanjevici odprli novo razstavo. To pot razstavlja mladi slikar Rudi Simič iz Ljubljane šestdeset monotipij in grafik. Razstava je že deset dni v plemeniti dvorani Prosvetno društvo »Lojze Košak« v resnici zelo skrbi za to stran kulturnega življenja v domačem kraju.

Mladi slikar Rudi Simič je doma iz Ljubljane. Že zelo aktivni v raznih omejenih krogih, saj odprta v celoti premo, njegovo razstavo bi lahko razdelili na kakih sedem skupin, ki vsaka zase predstavljajo enoto. Najprej izstopi v celoti njegov slikarski ciklus, v katerem prikazuje

delavca, tovarne in delo. V tem ciklu je tudi najbolj preprost. Podoben je ciklus motivov z ulice in le deloma ciklus vedut v barvah. Posebno mesto zavzema njegova čvrtica, ki je zelo dekorativno in brez starih domen, še bolj pa skupina upodobitev okamenin (fosilij), kjer umetnik prikazuje živali, ki so na svojem življenjskem pohodu obstale in okamenale. Njih kosti so v akciji, iz barvnih lis je razvidna cirkulacija krvi in tudi morebitna krvoločnost, vendar je v celoti dajhen mir stoletij, ki je to življenje patiniral.

Razstava kaže mlad talent, ki je že na razstavi v poletnih mesecih zbudil precej zanimanja. Otvoritve se je udeležil tudi avtor, ki je obiskovno popeljal po razstavi in mu razložil svoja hontenja, svoja dela in svoj bog.

F. H.

Vabilo za vpis v večerno delavsko gimnazijo v Novem mestu

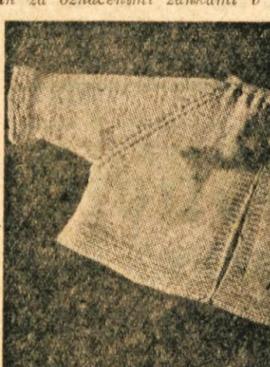
V Novem mestu je večerna delavska gimnazija na prvi osemletni osnovni šoli. Ker se jih je premalo prijavilo za posamezne razrede, ponovno razpisujemo vpis do 1. novembra. Prvi razred se bo odprl, če bo 15 prijavljenec, tretji in četrti pa vsaj 10. Vpisovanje je v pisarni prve osemletne šole, vsak dan.

ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Dojenčkova jopica

Da bodo naši malčki v prvih jesenskih dneh toplo in okusno obeljeni, jim spletemo takole dojenčkovo jopico, ki je iz enega dela in brez šiva. Ce meri 20 zank 10 cm (če je torej volna precej debela), nasnujemo za vratom 76 zank in pletemo 1. in 2. vrsto desno. Z barvastno nitko označimo nato: 19., 23., 53. in 57. zanko. V 3. vrsti delamo luknjo za trak (1 ovito, 2 skupaj popleteni). Nadaljujemo na licu desne, na notranji strani leve zanke — razen prvih in zadnjih 5 zank, ki so desne in preprečijo, da bi se prednja robova vohala. Pred in za označnimi zankami v

memo po 2 zanki v 1., 5., 9., 13. in 21. krogu, da se rokavček oži. Zadnjih 6 vrst pletemo 1 vrsta desne, 1 vrsta leve zanke. Spletemo še drug

Delo in načrti šolske mlečne kuhinje v Novem mestu

Uresničevanje šolske reforme v Novem mestu je postavilo vodstvo šolske mlečne kuhinje pred nove naloge. Ena izmed osnovnih nalog je, da bi vsi učenci v letošnjem letu dobivali mleko, to je nad 1200 otrok. Da bi bila ta kapaciteta možna, je treba imeti pripravljen kuhinjo in ustrezne pritlikine. Kuhinja je primerno opremljena, vendar manjka še to in ono, predvsem posoda in električna peč za peko keksov in buhteljnov.

rokačček, pletenje zlikamo, skozni luknjice pa potegnemo svilen trak ali volneno vito vrvico s čopkoma.

Delo in načrti šolske mlečne kuhinje v Novem mestu

Mlečna kuhinja je začela poslovati prvega oktobra in bo do konca šolskega leta. Malica se deli pri dopoldanskem in popoldanskem pouku in večina otrok jo že prejema. Vendar imajo nekateri starši pomisleke, češ 150 din mesečno je predrago, ker doma pripravim ceneje. Seveda pri tem ne pomislimo, kako izdatno in povrh še tople malico dobi otrok v šoli za 150 din mesečno.

Ljudje pri mlečni kuhinji so sprevideli, da za ceno 150 din mesečno ne bo mogoče dati izdatne malice. Zato so organizirali, da so otroci prinašali v šolo sadje. Iz tega sadja je bilo napravljeno 150 l soka in 40 kg marmelade. Vendar pa je bila ta akcija najbrž preozka. V letošnjem letu je bila sadna letina menda rekordna, zato bi sadje kupili, otroci pa bi ga sami obrali, kar bi znašalo ceno, oziroma stroške. Mogoče bi bilo umestno, seveda pod vodstvom, saj bi ljudje spili obilne sadne letine radi dati sadje brezplačno za mlečno kuhinjo. Seveda bi se s tem zopet povečalo vprašanje kletnih prostorov in posode, kar je seveda najbolj pereče vprašanje šolske mlečne kuhinje v Novem mestu.

Sliana v jutranjih urah in dokaj hladno vreme nas silijo, da smo že začele segati po jesenskih plaščih. Tistim, ki si bodo letos omislile novega, bo ugodni plašč na sliki, pri katerem so edina posebnost žepi in podaljšani rokavi, morda všeč.

Dolenjca iz Novega Sada nam pišeta

»Prejmite lepe pozdrave od Jožeta Klobučarja in Jožeta Kukca, ki služita rok v Novem Sadu. Spominjava se domačih fantov in deklet in pozdravljata vse, zlasti pa Bršljančane, Tržičane bralce našega priljubljenega lista in graditelje avto ceste.«

Pozdravi iz JLA

Dolenjski fantje, ki služijo vojaški rok v Titogradu, pošiljajo preko našega lista tople pozdrave svojim sorodnikom, znancem, bralcem našega lista in mladinskim delovnim brigadam, katerim želijo pri zaključnih delih kar največ uspehov: Alojz Miketič, Ivan Vidic, Peter Hrastar, Jože Pirnar, Ivan Eobnar, Vinko Horvat, Silvo Znidarič, Nikola Jakopič, Nace Cugelj, Jože Znidarič, Franc Bradač, Nika Sučević, Ivan Savoren, Ivan Štukič, Stanko Stojnič, Valentin Šapek, Alojz Bahorič, Franc Jenškovc, Vinke Jerala in Anton Butala.

vrsti desnih zank naredimo 1 ovito, da je jopica razširi v vsaki drugi vrsti za 8 zank. To ponavljamo 23-krat. Po 46 vrstah predenemo zanke med ovitimi pentljami na druge pletilke, pletenje pa nadaljujemo gladko brez dodajanja po hrbtu in prednjih delih naprej še 20 vrst. Zadnjih deset vrst pletemo nazaj grede leve (za spodnji rob) in pletenje na lahno posnamemo.

Zanke za rokar predenemo na okroglo pletilko ali na 4 pletilke in pletemo v krogu 25 vrst; namesto šiva posna-

DROBNI NASVETI

- Zmečkan gumast plašč obesimo na obešalniki in ga močno poškoprimo z mrzlo vodo. Posušimo ga v mrzlem, senčnem prostoru in plašč bo popolnoma gladek.
- Nove karnise je dobro namazati s parketnim loščilom, da ne rjavje in da obročki laže drse.
- Zarjavele ključve zdrgnemo s petrolejem ali jih deneamo za nekaj časa v terpentini.
- Vogalj preprog se ne vohajo, če jih na narobni strani tanko nemežemo z mizarskim klejem.
- Gumaste podplate ali pete zdrgnemo večkrat z ostrim steklenim papirjem, da nam ne drči.
- Mast na tesenih tleh. Če se nam polije mast po lesenih tleh, moramo madež takoj politi z mrzlo vodo, da se mast strdi in se ne vpije v les.

Učiteljev delavnik - ves dan

Ob občnem zboru društva učiteljev in profesorjev brežiške občine

V soboto 11. oktobra so se zbrali na svoj redni središčni občni zbor učitelji in profesorji brežiške občine. Razen zastopnikov občinskih oblasti je zboru prisostvoval tudi načelnik okrajnega SPK tovarš Kastelic. O delu DUP v posebnem letu je obrnil poveljal društveni predsednik tovarš Rado Dernač. Govoril je o političnem in izvenšolskem delu članov društva in ugotovil, da so bili člani društva v preteklem letu v izvenšolskem delu precej aktivni v raznih omejenih krogih, saj odprta na vsakega člana povprečno dve različni funkciji. V primeri s prejšnjimi leti je pa bilo malo mogoče opaziti, da so posvečali posamezni člani in tudi društvo v celoti premo pozornost političnemu in strokovnemu izpopolnjevanju. Precej članov društva se ni opraviilo potrebnih strokovnih izpitov, dasiravno jim je že davno potekla predpisana pripravniška doba. Od 128 učnih moči, kolikor jih pošiljuje na šolah v brežiški občini, je še 32 mlajših tovaršev v pripravniškem stažu.

Stevilo učnih moči na posameznih šolah je zadovoljivo, vendar ne idealno. Dosti težji problem je na mnogih šolah vprašanje prostorov; na nekaterih šolah (Čerklje ob Krki) so morali začeti počevati že v treh smenah s skrečnim predmetnikom. Starostni sestav učiteljev je zadovoljiv, saj znaša povprečna starostna doba učnih moči 31 let. Občini si zelo prizadevata, da s stipendijanjem dijakov na učiteljskih in študentov na raznih fakultetah izpopolnijo vrstah. Kljub težkemu stanju občinskih financ — saj so Brežice pretežno agrarna občina — za materialne prejemke učiteljstva

Jakob Drnač-Rado, predsednik DUP v brežiški občini.

»To naj upoštevajo predvsem mlajši pedagoški delavci, ki ne vedo pod kakšnimi pogoji so delali pred desetletji starejši kolegi.«

Ob občnem zboru so izvolili nov upravni odbor 11 članov, ki je za društvene predsednika zopet izbral starega šolnika Jakoba Dernača.

Ob koncu razprave so izvolili nov upravni odbor 11 članov, ki je za društvene predsednika zopet izbral starega šolnika Jakoba Dernača.

Prijavljenci za stenografski in strojepisni tečaj

Sestanek prijavitelcev za stenografski in strojepisni tečaj, ki ga organizira Društvo stenografov in strojepisec Novo mesto, bo v ponedeljek, 27. oktobra ob 19. uri v II. a razredu osnovne šole v Novem mestu (prvi vhod, prva vrata levo). Pogovoril se bomo o začetku tečaja, urniku in ostalem.

Prijave za stenografski tečaj sprejema še do 25. oktobra Dragica Rotar na občinskem komiteju ZKS v stari gimnaziji, telefon 144.

Dopisni tečaji

Kakor vsako leto prireja Ljudska univerza tudi letos dopisne tečaje, ki imajo namen pomagati delovnim ljudem razširiti njihovo obzorje in jim nuditi dopolnilno posolsko izobrazbo. S tem namenom prireja Ljudska univerza sledeče tečaje:

- dopisni tečaj iz osnov knjigovodstva (za začetnike);
- dopisni tečaj višje stopnje knjigovodstva za proizvodno panogo (podjetja in obrati);
- dopisni tečaj višje stopnje knjigovodstva za trgovino in gostinstvo;
- dopisni tečaj iz knjigovodstva za zadruga, ki se deli na začetni tečaj, na prvi nadaljevalni tečaj in na drugi nadaljevalni tečaj. Vsa učna snov je prirejena izključno za začetno gospodarstvo.
- Dopisni tečaj iz poslovne korespondence in komercialnega poslovanja.

Prijave za vse tečaje sprejema Uprava Ljudske univerze, Ljubljana, Cankarjeva ulica 5-III, kjer dobite tudi vse potrebne informacije. Rok za prijave je do konca oktobra.

Knjigovodski tečaj gre h koncu

Začetniški knjigovodski tečaj, ki ga je priredilo Društvo knjigovodij Novo mesto in katerega redno obiskuje 57 od 64 prijavljenih kandidatov, gre h koncu. Tečajniki se pridno pripravljajo na zaključne izpite, ki bodo 4. in 7. novembra, medtem ko predavatelji obravnavajo splošni zaključni del vodenja knjigovodstva. Tečajniki bodo po končanem tečaju pridobili tolikšno strokovno sposobnost, da bodo brez strahu mogli voditi male gospodarske obrate samostojno, v večjih pa z uspehom to ali ono panogo knjigovodstva. Ko bo končan začetniški knjigovodski tečaj, bo stekel nadaljevalni, katerega bodo lahko obiskovali vsi, ki bodo z uspehom končali začetniški tečaj, potem pa tudi tisti, ki jim strokovna kvalifikacija dovoljuje priznanje naziva knjigovodja ali višji knjigovodja. V nadaljevalnem tečaju bo razen obravnavane specifičnosti knjigovodske službe obravnavana tudi snov za državni strokovni izpit, zato na ta tečaj še sedaj opozarjamo vse zainteresirane.

Tečajnikom, ki obiskujejo začetniški knjigovodski tečaj in se že pripravljajo na zaključne izpite, želimo mnogo uspehov!

R. D.

Jedila z gobami

Osnaži in razreži gobe — jurčke — na tanke listke, popari jih z vrelo vodo ter zopet urno odcedi. Medtem deni v kozlico 2 žlici presnega masla; ko se speni, dodaj žličko dobro zrezane šalotke ali čebule, ko ta zarumeni pridenj ravno toliko drobno sesekljane gobe, potrosi jih malo s soljo in popom ter praži toliko časa, da se ves sok posuši. Zdad dodaj žličko moke in takoj nato nekaj žlic smetane, malo juhe ali vode in kuhane makarone. Vse dobro zmešaj in postavi v vročo pečico, da se malo popeče.

● OGLASUJTE
● V DOLENJSKEM
● LISTU!

Nobenega zviševan a cen!

V zvezi s podražljivjo sladkorja, tobačnih izdelkov, moke in kruha doslej ni bilo zabeleženih kakih večjih podražitev na ostalih področjih. Dobe pa se posamezna podjetja in privatniki, predvsem gostinska in pekarska podjetja, ki so izkoristila položaj in dvignila cene. Pekarija Brežice je podražila žemlje od 5 na 6 din. Na opozorilo tržne inšpekcije je ceno spet znižala.

Trije privatni peki v Sevnici so podražili enotni kruh od 50 na 56 din. Na opozorilo tržne inšpekcije so ceno znižali; razliko v ceni, ki so jo neupravičeno ustvarili, pa bodo odvedli občini.

Restavracija Senovo je dvignila ceno abonentskemu obroku kosila od 90 na 100 din. Na opozorilo tržne inšpekcije so ceno takoj znižali.

Učak Luka z Bizeljskega, gostilničar v gostinskem obratu Zadrúžnega doma, je dvignil mesečno ceno abonentski hrani za 700 din. Po posredovanju tržne inšpekcije je ceno takoj znižal z motivacijo, »da bo morbitno izgubo plačala občina«.

Savnik in Helfer, prevoznika iz Brežic, sta dvignila ceno prevozom premoaga iz postaje v mesto od 450 na 800 din; tretji prevoznik Grubič pa je ostal pri stari ceni. Tržna inšpekcija je oba opozorila.

Tkalnica Novo mesto je podražila dva proizvoda: oksford za 2 din meter in molino za 10 din meter. Cene je dvignila, ne da bi obvestila svoje Združenje in brez soglasnosti Zveznega urada za cene, kateremu bi morala predložiti novo kalkulacijo in periodični obračun. Proizvajatelj je začela tudi nov artikel — buret, ki je podoben flaneli, razlika v ceni pa znaša 19 din pri metru.

Bačramovič Jašar, slašičar v Novem mestu, je zvišal cene štirih artiklov od 20 na 25 din. Po tej ceni je prodajal samo 2 dni, nakar jo je na opozorilo tržne inšpekcije spet znižal na 20 din. Ostali dve novomeški

slašičarni, že dalj časa prodajata te artikle, ki jih je Bajramovič začel zvišati, po 25 din. Mesečne v Krškem koncem septembra 3 do 5 dni niso imele v prodaji govejega mesa. Prodajale so samo teletino in svinino. Izgovarjali so se, da ne morejo kupiti goveda po takih cenah, da bi lahko prodajali meso po predpisanih cenah. Na opomin oblasti so se »mesne« razmere v Krškem spet uravnale.

Kakor vidimo, dvig cen v teh primerih ni bil upravičen. Dolžnost vsakega državljanca je, da obvesti o vseh primerih neupravičenega dviga cen odgovorne organe na občini.

Taborniška »Družina Franca Kreseta-Čobana« v Mokronogu

Prvi uspehi letošnjih prizadevanj Dolenjskega taborniškega sveta za razširitev te priljubljene mladinske organizacije so tu: 2. oktobra so ustanovili v Mokronogu novo »Družino Franca Kreseta-Čobana« s 47 člani, od katerih je 9 starejših in 38 dijakov. Glavar nove družine je Roman Ogrin, načelnik Franc Videčnik, vodniki Franc Hočevar, Cvetka Plavec in Vito Videčnik pa so bili po-

letji na vodniškem tečaju v Zelenju in so s pomočjo prosvetnih delavcev že imeli v mladino vrsto dobrih sestankov in izletov. Novi družini, ki si je izbrala ime priljubljene rojaka mirenške doline, narodnega heroja Franca Kreseta-Čobana, pomaga s šotori Družina treh smrek iz Sevnice. Posebno razveseljivo je izredno navdušenje, s katerim so se mladi taborniki v Mokronogu lotili dela,

Nova taborniška družina tudi v Brežicah

V torek, 28. oktobra, prav na občinski praznik Brežic, bodo ustanovili novo družino, prvo taborniško enoto, tudi v Spod. Posavju. Skrb za njeno ustanovitev so prevzeli tudi tu nase prosvetni delavci: prof. Bogo Javornik, Rozalika Bohinc, Jelena Vimpolšek, Pavel Bajde in drugi, ki so skupno s prvimi vodniki (Mirjana Vimpolšek, Peter Zorčič in Kristina Perkopec, zbrali že nad 100 članov. Upamo, da bomo lahko v kratkem poročali kaj več o brežiških tabornikih, ki imajo vse pogoje za hiter in uspešen razmah nove organizacije. Zlasti je treba že kar v začetku pohvaliti vzorno sodelovanje in obiljubljeno pomoč Društva prijateljev mladine, garnizije JLA in prosvetnih delavcev.

Novo taborniško družino ustanovijo še v Kostanjevici, Žužemberku in Trebnjem.

Iz brežiške občine

● V Artičah grade vodovod. Pri tem jim pomaga občina, »Celuloza« z Vidma in organizacija Rdečega križa. Vodovod ne bo odobril samo Artičam, ampak širšemu področju, od koder hodijo otroci v šolo in ljudje v tovarne.

● Restavracija je obrat, ki ima ob vsakem času na razpolago topla in mrzla jedila. To velja tudi za »Mlečno restavracijo« KPPZ Brežice v Brežicah, ki snaj sname to firmo in namesti drugo (na primer »Mlekarna«), ali pa naj začne prodajati topla in mrzla mlečna jedila in pičaje.

Novomeški živilski trg in sejmice

V ponedeljek, 20. oktobra so bile na novomeškem živilskem trgu naslednje cene: grozdje 50-70 din/kg, jabolka 30 din/kg, krompir 15 din/kg, paradižniki 45-50 din/kg, jajca po 23-25 din, jurčki 150-200 din/kg, kostanj 30 din/firki, orehi 150 din/kg, fižol 60 din/liter, hruške 50 din/kg, purani po 1500 din, paprika 50 din/kg in žanjice 300 din/liter.

Na novomeško živilsko sejmico 50 din/liter, hruške 50 din/kg, starosti 6 do 10 tednov po 2.900 do 500 din in 42 prašičev v starosti 3 do 8 mesecev po ceni 4.500 do 25.500 din. Prodanih jih je bilo 1.332.

POSKUS POZIGA

Viku Cerovski iz Vel. Tinja 1 pri Krškem je 14. septembra že neznan stotileti podtakni ogenj. Lastnik je v gospodarskem poslopu pravčasno opazil tečo kunjo, v kateri je bil smodnik. In jo odstranil ter tako preprečil požar in škodo.

— Ali veste morda, kje je naš klas? — Glej jo, glej! so se zasmeli. Razred je zgubil.

— Kaj se pa vi učite? — Vprašal neko učenko.

— Francosko.

— Je težka? — Ne. Veste, med političniki sem bila v Ljyonu.

— Solški zvonec me je prislilil, da sem se poslovil.

— Razreda osemletke je odmevala pesmica »So pitice zbrane«. Na hodniku sem si ogledal diplome, ki so jih priborili pionirji in pionirke — šahisti na tekmovalnih. Nekega mladiča je prišla po hodniku in potrkala na vrata nekega razreda. Z razredničarko sta se zapletli v pogovor. Ujel sem samo: — Otroci sploh ne zna postevanke... slovenščino nalogo... Je pisal slabo...

— V otroškem vrstu mi je Andrejček razložil: — Najraje se igramo tukaj na dvorišču. Čez čas je dodal: — Mamica je v službi. Pristopila je majhna punčka in kar sama povedala: — Moj ata je jabka peljal na postajo.

Mladost v Brežicah

Iz brežiške trgovske šole je bilo slišati živ žav. Razpil sem kar v prvi razred pri vohu. Djaki so vstali.

— Kar sedite. Saj ni sem profesor, sem učitelj. Lastnik je v gospodarskem poslopu pravčasno opazil tečo kunjo, v kateri je bil smodnik. In jo odstranil ter tako preprečil požar in škodo.

— Učimo se.

— Je težko?

— Uh, najtežja je politična ekonomija. Ni je ne razumemo, so mi potoliže, »trgovske«, »strogovcia pa se niso povsem strinjali z njimi.

— Od kod pa ste? sem jih pobaral.

— Iz vsega našega okrajja, nekaj pa celo iz ljubljanskega.

— Greste kaj v kino?

— Odkar smo tukaj se nismo šli. Učimo se ves dan. Če nimamo pouka, imamo pa uče ure.

Pred gimnazijo sem se pomelil me dijak, ki je čakal, da se odpro šolska vrata. Dve dijakini sta odnesli pismo na pošto. Komu je bilo namenjeno? Fantje so se šalihi.

— Veste, me je profesor vprašal, če sem

Otroci so se gugalni na viseči gugalnici, po deski stoječe gugalnice pa so se drsali po trebuchu.

— Konj bo vlekli jopico, je naznanil glasček deklice, ki je slekla jopico, jo držala za rokav in jo v teku vlekla za seboj.

— Dobite malico? sem vprašal učebančke, ki so stali okoli mene.

— Dobimo, kruh in sir.

Nekje je izbruhnil prepriček. Deklica mi je zatožila: — Andelj mi je luto pocuknil z glave.

Potem se je obrnila k Andreju in mu požugala: — Čak čak Andelj, te bom po litiki!

Brežiška mladina sodeluje v vseh organizacijah. Delajo in učijo se v raznih krogih: pevskem, telovadnem, šahovskem, dramskem, smučarskem in drugih. Sodelovali so tudi pri gradnji avto ceste Ljubljana-Zagreb. Ta teden bodo ustanovili še taborniško družino.

Zato v Brežicah ni dolgočasno. Mladina jih vsak dan razbija znovala.

Jože Primc

Za telesnovzgojno delo ne sme biti nepremagljivih ovir

Priloge za kongres telesne kulture so v polnem teku. Le še kratak čas nas loči od njega, zato zanimanje zanj čim dalje bolj raste. Kako tudi ne, saj pričakujemo korenitih ukrepov glede reševanja vseh težav, ki slabijo in ovirajo telesnovzgojno delo.

Vendar bi ne bilo prav, če bi v dneh pred kongresom, v pričakovanju njegovih rezultatov, naše delo zamrlo. Tega se nekatera naša društva prav dobro zavedajo, predvsem v Stopičah, Straži in Semiču, ki so takoj po pričetku šolskega leta pričela z redno vadbo vseh oddelkov.

Zal tega ne moremo zapisati o vseh društvih. Pri nekaterih so društvene uprave samo na papirju in je vse društveno delo prepučeno posameznim vodnikom, ki največkrat niso kos svojim nalogam. Vsi izgovori članov društvenih uprav, češ da za telesnovzgojno delo ni zanimanja, da ni časa, da ni prostora in na drav, da ni denarja in podobno, ne drže. Za iznajdljivega in prizadevnega vodnika ali delavca v društveni upravi ni nobene nepremagljive ovire vedno in ob vsakem času bo

znal telesnovzgojno delo prilagoditi trenutnim razmeram. Poznati mora le eno skrivnost, ki se ji pravi: začeti je treba.

Najlepše bomo kongres telesne kulture pozdravili s tem, da bomo še v tem mesecu pozivili svoje delo. Predvsem bomo pričeli z redno vadbo pri vseh oddelkih in dvignili število članstva s tem, da bomo pritegnili k redni vadbi vso mladino.

Z LASTNIMI SILAMI GRADJO OBJEKTE

Če se društvene uprave ne ustrašijo naporov in same prve krepko poprimajo, tudi gradnje telovadnih objektov lahko dobro uspevajo. O tem nam priča gradnja telovadnega doma v Žužemberku ali pa gradnja letnega telovadšča v Stopičah, ki kljub hribovitosti in skalahatemu terenu prav lepo napreduje. Člani Partizana in šolska mladina z vso marljivostjo in vztrajnostjo razstreljujejo skale in ravnanjo zemljo, saj se zavedajo, da bo to telovadišče povsem njihovo in jim bo kmalu nudilo marljivo tero zdravega razvedrila ob odbojki, roko-

metu, atletiki in predvsem ob tevdabli.

ZVEZNI IZLET PARTIZANOB V BEOGRADU

Najvažnejša naloga, ki se za prihodnje leto postavlja pred naša društva, bo zvezni izlet Partizana v Beogradu. Nanj se bodo morala društva temeljito pripraviti. Tu ne gre samo za popolno poznavanje zletnih prostih vaj, temveč tudi za to, kako priti do finančnih sredstev, ki bodo potrebna za nabavo slavnostnih krojev, za prehrano in prevoz udeležencev zleta. Prepričani pa smo, da bodo tudi to veliko preizkušnjo naša društva častno in z uspehom prestala.

J. K.

ŠAH

NOVO MESTO — BREZICE 7.5.25

V nedeljo 19. oktobra je bil v brežiški vrtički dvoboj med novomeškimi in brežiškimi šahisti. Zmagali so Novomeški s rezultatom 7:5.25. Posamezne borbe so se končale takole: Sitar — Borjan 1:0, dr. Golez-Kaše 1:0, Avsec-Plavuš 1:0, Primc-Petan 1:0, Gajski-Sitger 0:1, Pink-Kučer 1:0, Verbič-Grubič 0:1, Plečič-Valeček 1:0, Jenko-Zobant 1:0, Peša-Raščič 0:0.5. Obe moštva nastopili v kvadratni partiji, zato tudi kvaliteta partij ni bila najboljša.

Temeljite priprave v Suhi krajini

Kmetijske zadruge v žužemberški občini se temeljito pripravljajo na volitve združenih svetov. V tem mesecu se je včlanilo v zadrugo tudi precej novih mladincev in mladnic, tako da bodo v novih združenih organih zastopani tudi mladinci in žene.

Polletni občni zbori kmetijskih združenj bodo kmalu zaključeni. Zadrugi Dvor in Hinje sta na občnih zbora razpravljali o preusmeritvi dela zadruge v razvijanje kmetijske proizvodnje preko združene kooperacije (pogodbene sodelovanja). V Hinjah so govorili tudi o tem da bo treba odkup živine bolj organizirani.

V prihodnjih dneh bodo zbori volivcev na celotnem suho-krajskem področju; tu bodo izbrali kandidate za združne svete in razpravljali o pogodbenem sodelovanju z zadrugami pomenili pa se bodo tudi o traviških.

S. M.

Iz Kostanjevice

Te dni prične posebni odbor za gradnjo stanovanjskega bloka z začetnimi deli. Novi blok bo stal v parku nasproti Doma kulture. Načrti predvidevajo 6 družinskih stanovanj in nekaj samskih. S tem bo krita le delna potreba stanovanjskega prostora v Kostanjevici, saj se je prav za odpravo stanovanjske stiske v našem kraju doslej malo napravilo. Gradbenemu odboru tega prepotrebnega objekta želimo mnogo uspehov pri delu.

Zobna ambulanta tudi v Podbočju

Na zadnji seji upravnega odbora Splošne ambulante v Kostanjevici je bilo sklenjeno, da začne zobni zdravnik že sredi novembra delati tudi v Podbočju, kjer že nekaj časa uspešno deluje Splošna ambulanta. Opremo bodo namestili že te dni. Instrumentarij in aparati so popolnoma novi. Zobne storitve je prevzel domačin dr. Niko Sever, specialist za zobne in ustne bolezni. V ambulanti se bo zdravila tudi šolska mladina, ki ima vse uslugе brezplačno. Upamo, da bo tudi ta novost, ki jo je omogočila občina Kostanjevica, v Podbočju našlela na topel sprejem.

VLAK POVOZIL KRAVO

10. oktobra ob 8. zjutraj je orient ekspres na železniški progi pri Dol. Brezovem v bližini Sevnice poškodoval kravo, last posestnika J. S. iz Dol. Brezovega. Lastnik je moral kravo zaradi poškodbe zaklati. Kravo je pasel njegov sin, ki je bil v času nesreče odsojen. Nesreča naj bo ponovno opozorilo vsem kmetovalcem: kadar pasejo živino ob progah in cestah, naj pazljivost med pasjo podvojijo.

PROMETNA NESREČA

Kolesar spet povzročil prometno nesrečo. 10. oktobra se je med vasema Studence in Inpolca v nepreglednem ovinku zaletel v džip kolesar Karel Lisec iz Novega mesta. Nesrečo je zakrivil kolesar, ki je bil nekoliko vinjen in je s precejšnjo hitrostjo vozil po sredi ceste, tako da se džip ni utegnil umakniti, čeprav je imel še tri metre prostora za letenje in obstojno prometne nesreče. Z neupoštevanjem cestno prometnih predpisov ne ogrožajo le svoje varnosti, ampak tudi varnost ostalih uporabnikov cest in povzročajo materialno škodo na družbeni imovini.

NEBREČA Z MOTORJEM

14. oktobra ob 19.45 se je hudo poškodoval z motornim kolesom S.3871, last občine Novo mesto, uslužbenec občine A. S., star 26 let. Imenovani je se zaradi nedovoljene in obestne vožnje zaletel v prometni stroj na avto cesti, ki za cesti še ni odprta, in do-

OBVESTILO

Dela pri gradnji avto ceste Ljubljana-Zagreb so v zaključni fazi, tako da je na posameznih odsekih že možna vožnja z motornimi vozili. Zaradi tega se pogosto dogaja, da vozijo po dograjenih odsekih vozniki, ki nimajo nobenega službenega opravila na avto cesti.

Investicijska grupa za izgradnjo avto ceste Ljubljana — Zagreb opozarja vse voznike motornih vozil, da je vožnja po trasi avto ceste strogo prepovedana za tiste, ki nimajo neposrednega opravila na avto cesti in ki nimajo posebnega znaka (zelen krog z žigom Investicijske grupe) na avtomobilu. Pripominjamo, da je vožnja zelo nevarna, ker so še vedno na trasi stroji in kupi materiala, prav tako pa delajo še na trasi mladinske brigade ter je tudi njihova varnost ogrožena. Zato priporočamo tudi tistim voznikom, ki imajo dovoljenje za vožnjo po navedenih odsekih, da se čimveč poslužujejo vzporednih cest. Posebej šč opozarjamo vse voznike, da vozijo z zmanjšano brzino tako po trasi kakor tudi ob trasi avto ceste. Organi prometne milice so zaproseni, da izvajajo strogo kontrolo in kaznujejo vse voznike motornih vozil, ki ne bodo upoštevali teh navodil.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Čedenski koledar

20. oktobra — Severin
21. oktobra — Darja
22. oktobra — Demetrij Ponedeljek
23. oktobra — Antonija
24. oktobra — Simeon
25. oktobra — Iida
26. oktobra ob 16.41 polna luna

KINO

BREZICE: 23. oktobra jugoslovanski film »Kafal v nebo«, 24. in 25. oktobra ameriški barvni film »Naloga majorja Leksa«, 26. in 27. oktobra ameriški film »Grand hotel« (v glavnih vlogah Greta Garbo), 28. oktobra program za otroke: »Pisani filmski spore«, 29. oktobra nemško-francoski film »Carovnice iz Salema«.

NOVO MESTO: 24. in 25. oktobra ameriški barvni film »Na zavzeto reko«, 26. oktobra ameriški barvni film »Revija risank«, 29. oktobra francoski film »Gervaise (Jazbina)«.

KOSTANJEVICA: 26. oktobra ameriški barvni film »V srcu mladine«, 27. oktobra ameriški film »MELIKA«, 28. in 29. oktobra ameriški film »Opustelna džungla«, 29. oktobra jugoslovanski film »Ne obračaj se sinko«.

MOKRONOG: 25. in 26. oktobra slovenski film »Ne čakaj na raj«, 27. oktobra francoski film »Obzirna vlačuga«, 27. oktobra jugoslovanski film »Krivava srca«, 28. oktobra ameriški barvni film »Pesem zlatega zapada«.

SEVNICA: 25. in 26. oktobra ameriški film »Onstran v gozdu«, 27. oktobra ameriški film »Ne bodo mi verjela«, Predstava v nedeljo ob 16. in 19. uri.

TREBNJE: 25 in 26. oktobra ameriški film »Ne čakaj na raj«, Predstava v nedeljo ob 14. in 19. uri.

ZUŽEMBERK: 26. oktobra poljski film »Frederick Chopin«.

MALI OGLASI

Prodam rabljen štedilnik-vzdržljiv, levi. Polize se v upravi lista. (612-58)

Pocenji prodam dober štiri cevalni radijski aparat znamke »Izola«. Vzajemni tud ček. Ponudbe na upravo lista. (1958-58)

Lep travnik zaradi nesreče ugodno naprodaj. Poljevedbe gostilna »Cviček« v Šmarjeti ali pri Durjaku v Skočjanu.

Takoj sprejem mlajše dekle za varstvo 2 otrok in pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista. (613-58)

Starejšo osebo — upokojenko sprejemam za dopoldanske ure za varstvo otrok. Naslov v upravi lista. (613-58)

Zaposlena mati išče sobo in celotno oskrbo, za dojenčka v času njene zaposlenosti v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista. Pod šifro »Dobro plačam«. (614-58)

MLINARJI: Mlinske kamne črne s kompletno napravo za meljavo, vse na krogličnih ležajih, osovine za kamne jelektne na krogličnih ležajih, jermene, obovi in grode za kamne, več ležajev, mlinske klepece vseh vrst, poceni proda Kovačič — Mlin. Novo mesto.

Godbe na pihala in glasbene igre, pozor! Povzame avtomatikalno in delno vse vrste pihalnih instrumentov, saksofonov, klarinetov in harmonik. Popravila, izvirujemo točno, solidno in po zmerni ceni. Se pripravljamo Kulisir in delavnica za izdelavo in popravilo instrumentov: tuba, harmonika, Veselova 3 (bivša Nubiska).

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našo ljubo

MINKO HOSTA

iz Dol, Stare vasi pri Sentjerneju spremljal na njeni zadnji poti, ji darovali krasne vence in cvetje ter sočustvovali z nami ob bridki izgubi. Zlasti se zahvaljujemo zdravnikom in zdravnicam novomeške bolnice za ves njihov trud in prizadevanje, s katerim so ji lajšali trpljenje. Najlepša hvala tudi medicinskim sestram in bolniškim strožnicam za njihovo prijaznost in dobrotu.

Starši, sestre, bratje in ostalo sorodstvo.

OBVESTILA

Obveščamo vse stranke — kandidate iz Mokronoga in okolice, da smo našo maloprodajalno tobaka preselili v novo lokal na trgu v Mokronogu št. 52 pri Korčnanu in se pripravljamo!

NOVO MESTO

V času od 11. oktobra do 18. oktobra je bilo rojenih 12 deklet in 10 dečkov.

Poročili so se: Stanislav Vidmar, avtomehanič iz Fužine, in Martina Brulec, uslužbenka iz Smolenje vasi, Grula Valent, strojni tehnik iz Orehovice, in Ljudmila Sirk, kuharica iz Višnjegore, Davorin Gros ing. kemije, in Aleksandra Simonič, farmacevtka, oba iz Novega mesta.

Umrli so: Jože Blatnik, posestnik iz Klop, star 56 let, Anton Cuk, delavec iz Sentjurja, star 82 let, Ivana Nolinaj, družinska upokojenka iz Novega mesta, stara 81 let, Janko Mušica, upokojenec iz Loke pri Črnomlju, star 72 let, Marija Hosta, hči posestnika iz Dolnje Stare vasi, stara 28 let, Tereziya Godina, invalidska upokojenka iz Dol, Stare vasi, stara 54 let, Alojz Matelič, osebni upokojenec iz Novega mesta, star 62 let.

GOTNA VAS

Rojeni sta bili dve deklet. Umrli je Alojz Vesel, čevljarški mojster iz Smihelja, star 56 let.

PREČNA

Rojen je bil en deček.

GIBANJE PREBIVALSTVA

— dečka, Mira Kovše iz Črnomlja — dečka, Tereziya Ferko iz Gorenje vasi — dečko, Ana Car iz Ljupnika — dečko, Marija Dolenšek iz Bukče — dečka, Valerija Bele iz Novega mesta — dečka, Stefka Vidmar iz Potoka — dečko, Marta Car iz Dučičev — dečka, Janja Nagrošek iz Migoliske gore — dečko, Marija Klemenčič iz Krupe — dečka, Marija Koba iz Hrušice — dečka, Karolina Petan iz Podturna — dečko, Jožefa Glazar iz Črnomlja — dečka, Marija Čebelič iz Zabaj vasi — dečka, Vera Krašovec iz Postavskega — dečko, Silva Zevkovič iz Muhabera — dečko, Pepca Ogulin iz Osojnika — dečka, Anica Ruparšič iz Dol. Maharovca — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Anka Juričič iz Bjele Gorice — dečko, Fani Hočevar iz Ledine — dečka, Stefka Ivanjšek iz Nove Rese — dečka, Marija Zalc iz Brezovice — dečko, Marija Travnjak iz Podgorja — dečko, Cecilija Božič iz Creteza — dečka, Iva Cingulin iz Krapine — dečka, Anica Ciglar iz Jesenice — dečka, Miljana Kljajčič iz Brezice — dečko, Stefka Vučkaj iz Bukovca — dečko, Angelca Fric iz Libne — dečko, Ivanka Glavan iz Gorenje vasi — dečka.

TOČA IN SNEGI

Čudno se je zasukalo vreme v minulem tednu. Naša vremenska napoved je spet kar uganila, da bo prišlo do zmešnjavi: deževje, mraz, sneg do nižin, vmes pa še nekaj lepih dni. Vsega je bilo dovolj, toče celo preveč, 16. oktobra je bilo nebo kar črno, zlasti na severovzhodni strani. V okolici Smarjeških Toplic, pod Gorjanci in Bell krajini, na Bizeljskem in drugod je toča v nekaj minutah pobelila zemljo. V Metliki je padala kakih pet minut. Tam, kjer še niso potrgali grozdiya, je nenavado pozna toča zelo škodovala letini. V soboto zjutraj smo opazili na Gorjancih prvo belo kapo, v nedeljo popoldne pa tri mavrice; med rahlim dežjem so ponekod plesale tudi prve snežinke.

Prezgodaj, vse prezgodaj za ta čas. Upajmo, da bo tudi lepega vremena do zime še dovolj.

NEDOVOLJENA TRGOVINA

Slašičar Hakija Beždetovič iz Sevnice je lani v Zagrebu kupil za 305.000 dinarjev raznih vrst bonbonov in jih v Sevnici na drobno prodajal. Dovoljenja za prodajo ni imel, razen tega pa je tako ustvaril promet utajli, ker dohodkov ni prijavil.

Trimesečni tečaj za traktoriste

Okrajna zadruga zveza Novo mesto organizira na kmetijski šoli Grm Novo mesto

3 mesečni tečaj za traktoriste — kmetijske strojnike

Pogoji za sprejem: 1. končana osnovna šola, 2. starost najmanj 18 let, 3. fizično in duševno zdravje.

Kandidati morajo vložiti prošnje na upravo kmetijske šole Grm najkasneje do 25. oktobra, ker se bo tečaj pričel že 3. novembra 1958.

Prošnji je treba priložiti: 1. zadnje šolsko spričevalo, 2. zdravniško spričevalo za opravljanje traktorskega izpita, 3. izjavo o plačevanju vzdrževalnine, ki znaša 10.000 din mesečno.

Tečajniki bodo imeli vso oskrbo v internatu kmetijske šole Grm. Prednost pri sprejemu imajo traktoristi in absolutni enoletni kmetijski šol.

Za vse morebitne informacije se obračajte na upravo kmetijske šole Grm.

Z MLADINO - CENEJŠA!

Sodelavca Radia Beograda in Radia Ljubljana na Otočcu pri Novem mestu sta naprosila direktorja Investicijske skupine na izgradnji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb ing. CIRILA MRAVLJO, da odgovori na nekaj vprašanj v okviru razprave o tem, ali je ceneje graditi avtomobilsko cesto z mladino ali s plačanimi delavci.

Vprašanje: Kako ocenjujete delo mladinskih delovnih brigad na izgradnji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb in na osnovi petih letnih izkušenj?

Odgovor: Splošen vtis polletnega dela z mladinskih delovnih brigadami je zadovoljiv. Večina strokovnjakov v podjetjih je v začetku akcije pesimistično gledala na napredek in kvaliteto dela pri izgradnji avto ceste Ljubljana-Zagreb z mladinskih brigadami. Zdelo se je, da so lahko trdimo, da so vsi strokovnjaki, ki so sodelovali na te veliki akciji, presenečeni nad izredno poštovanostjo mladine, zaradi njene discipline in volje do dela. Z razmeroma majhnimi izjemami dosega mladinci pri delu norme poklicnih delavcev in jih celo presežajo. Razveseljivo je bilo, da so se mladinci na splošno rade volje podrejali strokovnemu vodstvu pri izvajanju gradbenih del. Že po prvih mesecih dela pa smo dosegli najvišje, namreč da se je mladina borila za kvaliteto svojega dela in ne samo za preseganje norm ter je uspeh in kvaliteta dela z mladinskimi delovnimi brigadami odvisna najprej od pravičnega in sposobnega strokovnega vodstva in šele potem od mladine same.

Vprašanje: Nedavno je Investicijska skupina izdala informacijo, v kateri je navedeno, da so stroški za izgradnjo avtomobilske ceste z mladinskimi delovnimi brigadami večji le za 7% od prodajne cene. Dalje je v isti informaciji navedeno, da je prihranek v stroških izgradnje več kot 300 milijonov dinarjev, ki se javlja kot posledica zaposlenosti mladinskih delovnih brigad, a ne strokovne delovne sile. Kako to pojasnjujete, ker je znano, da je nemajhno število strokovnjakov trdilo, da so dela z mladinskimi brigadami dosti dražja in ekonomsko neupravičena?

Odgovor: Kljub mnenju nekaterih strokovnjakov in ekonomistov, češ da so mladinske akcije ekonomskega pomena in predrage, smatramo po dosedanjem delu v letošnji akciji in stroških, da to mnenje ni upravičeno. Po dosedanjem obračunu stroškov za že izvršena dela in predvidenih stroških, ki bodo še potrebni za dograditev avtomobilske ceste v letošnjem letu smo izračunali, da bo pravzaprav letošnja akcija celo cenejša kot pa bi bila, če bi gradila cesto podjetja s poklicno delovno silo.

Pri tem seveda mislimo, da bi se pri delu s poklicno delovno silo izgradila avtomobilska cesta v dveh ali šele v treh letih. Če ne upoštevamo hitreje izgradnje in s tem hitrejšo eksploatacijo avto ceste, pa bo delo z mladino podražilo letošnjo izgradnjo za okrog 7%.

Do gornjih dveh zaključkov smo prišli na podlagi naslednjih dejstev:

Vsaka mladinska delovna akcija zahteva po eni strani številčno zelo veliko zaposlitev delovne sile, t. j. mladine, za kar so potrebne večje priprave tveganj stroškov zaradi večjega števila stanovanjskih barakov, kulturnih, ambulani in vseh ostalih sanitarnih, kulturnih in športnih prostorov itd.). Na drugi strani pa je več stroškov zaradi pospeševanja del pri samih gradbenih podjetjih. Prav tako je več denarnih izdatkov zaradi kulturnega, fizikalnega in podobnega vzgojnega udejstvovanja naše mladine. Ker je mladinska delovna sila prostovoljna, t. j. brezplačna, pa odpade stroški, ki so pri poklicni delovni sili nezbežni.

Če upoštevamo, da so letošnja akcija nadaljevala še v naslednjih letih od Beograda do Djevdelije in da se bo preneslo glavni del vseh delovnih akcij na nastavek avto ceste za nadaljnjo izgradnjo naše magistrale do Djevdelije, se bodo s tem stroški letošnje akcije znižali za okrog 700 milijonov dinarjev.

Prostovoljno delo mladine bo prispevalo k pocenitvi izgradnje okrog 800 milijonov dinarjev, kar se ocenjuje kot vrednost izvršenega dela mladine na avtomobilski cesti na področju Ljudske republike Slovenije. Ta odsek avtomobilske ceste, ki ga bomo dali v promet že letos, bo prinesel skupnosti že v prvem letu eksploatacije več kot 700 milijonov prihranka na prometnih stroških. Ti prihranki pa so pravzaprav večji, če bi upoštevale še zmanjšanje stroškov vzdrževanja motornih vozil, prihranke pri zmanjšanju trajanja vožnje, zmanjšanje nesreč zaradi večje varnosti vožnje in če bi upoštevale vse prihranke, ki izvirajo iz boljših sanitarnih in turističnih pogojev za okolico novozgrajene ceste. Pri tem pa ne ocenjujemo neprecenljive pridobitve za skupnost pri vzgoji 55.000 mladincev in mladink, ki so oziroma ki še bodo sodelovali pri tej akciji.

No, to so pravzaprav glavni elementi, ki dajejo nam, graditeljem avtomobilske ceste, razveseljivo vzdušje, da se letošnja akcija izgradnje avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb, ki jo vodimo s poštovanostjo mladinskih delovnih brigad, na osnovi pred začetkom akcije izdelane celotne organizacije in pri nenehni skrbi za zmanjšanje vseh neupravičenih in nepotrebnih izdatkov.

Vse ta delstva nas razveseljujejo, ker nam dajejo lepe obete za nadaljnjo izgradnjo ceste Bratstva in enotnosti do Djevdelije.

Medtem ko hiti zadnja izmena mladinskih delovnih brigad med Ljubljano in Zagrebom z zaključnimi deli na novi avto cesti, zaključujejo tudi v Srbiji in Makedoniji pripravljala dela za avto cesto Beograd-Skopje. Prihodnje leto bodo gradili novo cesto najprej med Paračinom in Nišem, hkrati pa tudi na enem izmed odsekov v Makedoniji. Predsedstvo CK LMJ računa, da bo v letu 1959 delalo na avto cesti enako število mladincev kot letos v Sloveniji.

Za linijo in lepoto

Izračunali so, da porabijo Američanke za razna kozmetična sredstva v enem letu več denarja, kot vsa Italija za svojo vojsko.

Čez 10.000 let potop

Francoski znanstveniki, ki že dolgo proučujejo geofizične pojave na ledenem pokrivalu Groenlandije, predvidevajo, da bo čez 10.000 let prišlo do »vesoljnega potopa«. Do tega sklepa so prišli na podlagi zbranih podatkov o tem, koliko časa bi bilo potrebno, da bi se stopila ledena odeja tega velikanskega arktičnega otoka. Znanstveniki predvidevajo, da se bo morska gladina zvišala za kakih 10 metrov, spričo česar bi bile vse luke in obalna mesta po vsem svetu pod vodo.

Zadnja prilika

Na Londonskem poročnem uradu pritrdijo nameščenci med opoldnjskim odmorom na vrata takle napis: »Kratek odmor. Teh petnajst minut lahko izkoristite za premislek.«

Že 39 let ne spi

Sved Oskar Erikson že 39 let ni zatisnil očesa. Spanec mu je prešel kot posledica španske gripe. Poizkušal je z raznovrstnimi uspavalnimi sredstvi, vendar ni nič pomagalo. Sedaj se je vdal v usodo in ponoči, ko ves svet spi, se vleže tudi on, da si spočije telo, vendar ne zaspi. Pravi, da je ves srečen, ko vidi, da se začne delati dan.

Brezposelnost v Angliji

V Angliji se je število brezposelnih delavcev zvišalo na okoli pol milijona, kar je najvišje število v zadnjih petih letih, kot poroča angleška vlada.

Drago usmiljenje

Na Kitajskem so šele pred kratkim odpravili zakon, star nad 1000 let, po katerem je bil vsak, ki je koga rešil iz vode, dožan rešenega vzdrževati do smrti.

23. septembra je obiskal mladinsko naselje v Sentjurju pri Mirni peči član centralnega komiteja ZKJ Aleš Bebler. Zbranim brigadirjem je govoril o svojem potovanju po deželah Latinske Amerike in o naši zunanji politiki. (Foto: Polde Pungertar)

Dragi gost na avto cesti

V soboto dopoldne je obiskal Glavni štab MDB na Otočcu in brigadirje v Kronovem indonezijski premier Džuanđa Kartavidžaja s svojim spremstvom, ki je na uradnem obisku v naši državi. Pred gradom Otočec so visokega gosta tople pozdravili podpredsednik izvršnega sveta dr. Jože Vilfan, Jože Borštnar, Franc Pirkovič in komandant MDB Mišo Novkovič. Gostje so si ogledali glavni štab mladinskih delovnih brigad; predsednik Džuanđa se je zelo zanimal za delo, organizacijo in življenje mesečine pri gradnji avto ceste.

V naselju »Boris Kidričev« Zg. Kronovem so indonezijski gostje doživeli prijeten sprejem razigranih in veselih brigadirjev. Od tu so se odpeljali po novi cesti proti Ljubljani, med potjo pa so jih prebivalci Dolenjske na več mestih tople pozdravljali.

Novo zdravljenje raka

V Ameriki preizkušajo možnost zdravljenja kostnega raka z ultrazvočnimi valovi. Dosedanje poizkusi na živalih so pokazali, da je na ta način možno raka zanesljivo ozdraviti, če ne popolnoma, pa vsaj delno. Rakaste celice uničuje izredno velika toplota, ki jo razvijajo ultrazvočni valovi.

NAROČAJTE IN SIKITE DOLENJSKI LIST

V. prvenstvo Dolenjske v atletiki

Velika udeležba - odlični rezultati

Letošnje prvenstvo Dolenjske po kvaliteti in množičnosti prekaja vsa dosedanja prvenstva. Veliko število tekmovalcev - preko 100 iz Kočevja, Krškega, Crnomlja in Novega mesta. Izbojila so bila osem rekordov Dolenjske. Novi rekord Dolenjske - Partizanovo mesto. Najuspešnejši tekmovalci Dergane (N. m.) in najuspešnejša tekmovalka Hudetova (N. m.) sta prejela pokale okrajne zveze Partizana.

Ze prve priloge društva za letošnje atletsko prvenstvo Dolenjske so dale slutiti, da bo to prvenstvo po udeležbi prekosilo vsa dosedanja. To se je tudi zgodilo kajti v Crnomlju je oba dneva - v soboto in nedeljo 18. in 19. oktobra - nastopilo preko 100 tekmovalcev in tekmovalk iz štirih partizanskih društev - iz Kočevja, Novega mesta, Krškega in Crnomlja. To je pomemben uspeh dolenjske atletike, ki je v zadnjih letih zabeležila velik napredek. Tudi zelo dobri rezultati in 8 novih dolenjskih rekordov, kažejo, da se kvaliteta nenehno dviga. Novi rekordirji Dolenjske so: Dergane v teku na 1500 m (9:06) in teku na 3000 m (20:24), Groznik v teku na 500 m (2:32,6), Čihal v metu diska (41 m), štafeta novomeškega Partizana 4x400 m (3:37,6) Hudetova v teku na 200 m (28,2) in v skoku v daljino (4,73 m) ter Vidmarjeva v metu kopja (31 m).

Letošnje prvenstvo Dolenjske je otvoril predsednik okrajne zveze Partizana Novo mesto tov. Srečko Skrt, za njim pa sta sprejela dr. J. Vilfan in komandant MDB Mišo Novkovič. Gostje so si ogledali glavni štab mladinskih delovnih brigad; predsednik Džuanđa se je zelo zanimal za delo, organizacijo in življenje mesečine pri gradnji avto ceste.

V soboto dopoldne je obiskal Glavni štab MDB na Otočcu in brigadirje v Kronovem indonezijski premier Džuanđa Kartavidžaja s svojim spremstvom, ki je na uradnem obisku v naši državi. Pred gradom Otočec so visokega gosta tople pozdravili podpredsednik izvršnega sveta dr. Jože Vilfan, Jože Borštnar, Franc Pirkovič in komandant MDB Mišo Novkovič. Gostje so si ogledali glavni štab mladinskih delovnih brigad; predsednik Džuanđa se je zelo zanimal za delo, organizacijo in življenje mesečine pri gradnji avto ceste.

Natakarjev ne kličejo

V Zahodnem Berlinu je neka velika restavracija uvedla na mizah kipece natakarja iz plastične snovi, v podstavku pa imajo vdeleno električno baterijo. Če želi gost natakarja, pritisne na gumb in kipec se zasveti. S tem so zelo ustregli gostom, ki jim ni treba več klicati in mahati z rokami, če kaj želijo.

JE LATA PREHUDO

»Halo, natakar!« pokliče gost v restavraciji. »Izvolite, prostim?« »V golažu sem našel košček lesa. Če uporabljate za golaž konjsko meso, dobro. Ampak, da uporabite konja hkrati z vozom, je pa le prehudol!«

NOČE V RAJ

Duhovnik se je pejal z ladjo, ko na lepem izbruhne stražen vihar. »Tovariš kapitan, povejte, smo v nevarnosti?« »Če vihar ne preneha, bomo v eni uri vsi v raju,« se je glasil odgovor. »Bog nas obvaruj take nesreče!« vzklíkne duhovnik.

V Parizu izginjajo dekleta

V Parizu je v enem letu izginilo okoli 15.000 deklet in žena. Policija neprestano svari pred zviščami zločincev-ugrabiteljev, ki naropano blago pošiljajo v Južno Afriko in Ameriko. Pri lovu na žene se poslužujejo raznih trikov; na primer stara ženica prosí mimoidoče dekle za pomoč pri prečkanju ulice. Na nasprotnem vogalu se pred njima ustavi avtomobil in boleha starka z neverjetno močjo pahne dekle vanj. O izginotju mladenk so razpravljali že v parlamentu in nekateri poslanci so očitali oblastem, da nima evidence o nevarnih zločincih.

Največ izumiteljev v Švici

Največ izumiteljev ni niti v ZDA niti v Sovjetski zvezi kot to domnevamo, temveč v Švici. V tej deželi patentirajo povprečno tri izume na tisoč proizvalcev. Na drugem mestu je državnica Luxemburg, šele za njima se vrstijo velike države.

Maček spravil na noge vso policijo

V Stanfordu se je neke noči oglasilo 40 alarmnih zvoncov zoper roparske vlome. Razburjeni policaji so končno ugotovili, da je nekaj maček stopil na kabel v centralni elektrarni in povzročil alarm. To svojo potegavščino je seveda plačal z življenjem.

OKROGLE

V GOSTILNI

»Kaj pa tako brskaš po žepih?«

»Rad bi ugotovil, če sem še ježen.«

ZAMENJAVA

»Joj, kako krasen plašč imaš! Gotovo je tvoj mož menjal službo, da ti je lahko kupil tako krzno.«

»Nič ni mož zamenjal službe, ampak jaz sem zamenjala moža.«

JE LATA PREHUDO

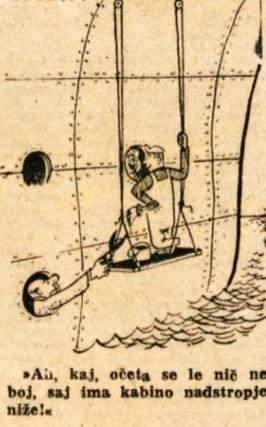
»Halo, natakar!« pokliče gost v restavraciji. »Izvolite, prostim?«

»V golažu sem našel košček lesa. Če uporabljate za golaž konjsko meso, dobro. Ampak, da uporabite konja hkrati z vozom, je pa le prehudol!«

NOČE V RAJ

Duhovnik se je pejal z ladjo, ko na lepem izbruhne stražen vihar. »Tovariš kapitan, povejte, smo v nevarnosti?«

»Če vihar ne preneha, bomo v eni uri vsi v raju,« se je glasil odgovor. »Bog nas obvaruj take nesreče!« vzklíkne duhovnik.

»Ali, kaj, očeta se le nič ne boj, saj ima kabino nadstropje nižje!«

Guy de Maupassant:

Gospodična Cicifuj

Ceprav je še kar naprej vzdržno in besno lilo, je major trdil, da mrak že popušta, poročnik Otto pa je s prepričanjem naznanjal vest, da se začneta celo vedriti. Gospodična Cicifuj ni mogel več vzdržati na svojem mestu. Vzdignil se je in znova sedel. Njegovo jasno in kruto oko je iskalo nekaj, kar bi mogel zlomiti. Naenkrat se je mladi plavalasec zastremel v gospo z brki in potegnili revolver. »Ne boš gledala naše veselice,« je vzkliknil in ustrelil, ne da bi vstaj s sedeža. Dva strela sta zapored preklunjala oči na portretu.

Potem pa je zakričal: »Pojdimo in zaigramo mino!« Pogovori so se nenadoma pretrgali, kakor da bi se vseh polastilo mogočnega zanimanja za nekaj novega.

Igra z mino je bila njegova iznajdba: ko se je hotel najbolj zabavati, se je predal igranju. Ko je zakoniti lastnik, grof Fernand d'Amoya d'Uville, zapuščal graščino, ni temeljno, da bi karkoli vzel s seboj ali skrnil, le srebrnino je zagrebel v zidno duplino. Ker pa je bil zelo bogat in je imel mnogo dragocenosti, je bila njegova sprejemnica, z vrati povezana z jedilnico, pred naglim gospodarjem begom podobna razstavni dvorani kakšnega muzeja.

Po stenah so visela olja, risbe in vredni kovareli, po pohištvu, po policah in po sijajnih steklenih omarah pa je prostorno posejala z drobcu umetnin. Odšel je prvi in dobrodušno izjavil: »Tokrat se je stvar izvrstno posrečila.« Vendar je jedilnico zajel tak oblak prahu in se pomešal s tobakovim dimom, da niso mogli več dihati. Poveljnik je odprl okno in vsi častniki, ki so se vrnili, da bi popili poslednji kozarec konjaka, so se mu približali. Vlažen zrak je vdrl v prostor, s seboj je prinalasl vodni prah, da je sedaj možkin na brado, in duh po povodnji. Zrli so v velika drevesa, kako jih je ploha tiščala k tlem, v široko dolino, kako so jo temne in nizke megle mračile in preplavljale, in v cerkveni zvonik v daljavi, kako se je v šibajoči dež vzdigoval kakor siva puščica.

Odkar so bili prišli, ni več zvonilo v njem. To je bilo edino znamenje odpora, ki so tu osvobodilci našli nanj - molk zvonov. Zupnik se ni branil, ki je bilo treba sprejeti in braniti pruske vojske, večkrat je celo pristal in popil steklenico piva ali bordojca s sovražnim poveljnikom, kajti ta ga je pogosto porabljal za naklonjenega posrednika, vendar ni smel nihče zahtevati od njega, da bi samo malo zaklenkalo z zvonom, rajši bi se dal ustreliti. To je bil edini način, s katerim je mogel protestirati zoper vdor, to je bil miroljubljen protest, protest tišine, edini, kakor je govoril, ki se spodobil duhovniku, kajti ta naj izraža milino, ne pa kri, in vsi ljudje so deset milj naokrog hvallili odličnost in pogum abeja Chantavoina, ker si je upal izkazati ljudsko žalost in jo razglasiti s trdovratnim molkom cerkvenega zvonika.

posajala z drobcu umetnin. Odšel je prvi in dobrodušno izjavil: »Tokrat se je stvar izvrstno posrečila.«

Vendar je jedilnico zajel tak oblak prahu in se pomešal s tobakovim dimom, da niso mogli več dihati. Poveljnik je odprl okno in vsi častniki, ki so se vrnili, da bi popili poslednji kozarec konjaka, so se mu približali. Vlažen zrak je vdrl v prostor, s seboj je prinalasl vodni prah, da je sedaj možkin na brado, in duh po povodnji. Zrli so v velika drevesa, kako jih je ploha tiščala k tlem, v široko dolino, kako so jo temne in nizke megle mračile in preplavljale, in v cerkveni zvonik v daljavi, kako se je v šibajoči dež vzdigoval kakor siva puščica.

Edino mali markiz Wilhelm bi hotel s aljo priti do zvona in zaklenkati z njim. Bil je besen na politično popustljivost svojega starejšine do duhovnika in ni minil dan, da bi ne prosil poveljnika, naj mu pusti stotriti vsaj nekaj klenkov, enkrat samkrat, samo zato, da bi se malce narezali. Moledoval je z dobrikanjem mačke, z milino ženke, s sladkobnim glasom ljubice, ki jo razganja slast, toda poveljnik se nikakor ni vdal, in Gospodična Cicifuj je zato v uvilski graščini zažigal mine, da bi se vsaj malce potolažil.

Vseh pet mož je tako nekaj časa bilo na kupu, da bi se nadihal svežine. Tedaj je spregovoril poročnik Fritz in povzročil slaboten smeh: »Kopodilne, šaj ne bodo imele lepega trefpna na svojem isletu!«

Zatem so se ločili, vsak je odšel za svojim opravkom, posebno stotnik, ki si je natožil največ dela s pripravami za večerjo. Ko so se znova zbrali pod noč, so izbruhnili v smeh, ko so se vsi videli spogledljive in sblajne kakor ob velikih dnevih parade. Poveljnikovi lasje so bili videti manj sivi kakor davi in ko se je stotnik obrnil, si je pustil le brčice, da so mu kakor plamen sikale pod nos. Kljub dežju so pustili okno odprto in eden izmed njih je tu pa tam odšel od nje, da bi prislunil. Deset minut čez šteto uro zvečer je baron znal oddaljen ropot. Vsi so prihiteli in kmalu je pridrhalo veliko vozilo, štirje konji so se vedno skokoma vozili, sopli so in izpuhtevali znoj in bili blatni vse do hrbta. Pet žensk je poskakalo na podstene, pet zalih žensk, ki jih je skrbno odbral stotnikov tovariš, potem ko mu je »Dolžnost« izročil vizitko svojega častnika.

Bile so gotove, da jih bodo lepo plačali, zato se niso dale prosti, povrh pa so v treh mesecih svojega stika s sovražnikom dodobra spoznale Pruse in se v razmerju do njih postavile na povsem stvarno stališče. »Naj obrt pač hoče tako,« so si govorile na poti, najbrž so hotele s tem pomiriti klunvanje vesti, kolikor jim je je še ostalo. Takoj za tem so stopili v jedilnico. Razsveteljena je bila videti še bolj žalostna in svoji usmiljenja vredni opustosti; miza je bila pokrita z mesninami, dragocene podede in srebrnina, ki so jo odkrili v zidni duplini, kamor jo je bil zagrebel lastnik. So dajale prostoru podobo »razbojniškega brloga, ko tolovaji večerjajo po svojem plenilnem pohodu. Stotniku je žareč obraz, ko se je poljati žensk kakor družinskega blaga, ocenjeval jih je, objemal, oboval in »strokovno presojal vrednost slasti, ki so jo skrivale kot hotnice. Trije mladi častniki so hoteli pri priči vzeti vsak svojo, on pa se jim je oblastno uprl, kajti razdeljevanje deklet si je pridržal in izvršiti ga je hotel pravično po činih, da bi ne žalil hierarhičnega reda.